Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 131 (4847)

5 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА 1973 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

МЕҲНАТГА ҲУРМАТ

СССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасининг Бош комитети Тошкент областининг ўтган қишлоқ хўжалик йилида ўрнак кўрсатган 500 дан ортиқ илғор колхозчиларини, совхоз ишчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини янги шартлар бўйича мукофотлаш тўғрисида қарор қабул қилди. 25 киши олтин медалга, 100 киши кумуш медалга ва 379 киши бронза медалга сазовор бўлди. Пискент, Оққўрғон, Янгийўл районларига биринчи даражали диплом, Бўстонлиқ районига иккинчи даражали диплом берилди.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози бултур пойтахт область хўжаликлари орасида энг мўл пахта ҳосили олиб, СССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасининг фахрий дипломини олди. Диплом билан бирга колхозга автобус мукофот қилиб берилади.

Пискент районидаги Тельман номли колхоздаги Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳаким Қодиров бригадасининг меҳнати фахрий диплом билан тақдирланди. Тез орада илғорларнинг дала шийпонида виставканинг мукофоти — рангли «Рубин—707» телевизори пайдо бўлади. Мўл «оқ олтин» ҳосили миришкорлари шонли коллективнинг бошлиғи — «Москвич» енгил автомашинасини олади. Тошкент областидаги хўжаликлар орасида энг яхши чорвачилик фермаларидан бирига, саккизта пахтачилик ва лубкорлик бригадаларига виставканинг дипломлари ва қимматли мукофотлари берилди.

1972 йилнинг якунларига кўра, республиканинг бошқа областлари ва Қорақалпоғистондан қишлоқ хўжалигининг жуда кўп илғорлари, илмий ходимлар, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши мутахассислари мукофотлаш учун СССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасининг Бош комитети муҳокамасига тақдим қилинди.

◆САРАТОН қуёши нурини эмиб, сувга қондирилаётган ғўзалар кун сайин яшнаб ўсяпти. Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг сувчилари ғўза суғориш суръатини кун сайин кучайтириб, ғўзаларнинг шонасини гулга ва гулини кўсакка айлантириш учун ҳамма тадбирларни кўрмоқдалар. Колхознинг 4-бригадаси сувчилари Николай Лим ва Ирис Пўлатовлар бу ишда айниқса, маҳорат кўрсатмоқдалар. Суратда: (чапда) И. Пўлатов ғўзаларга сув тараяпти. (Ўнгда) Н. Лим.

А. Абалян фотоси.

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР РАПОРТИ

Оржоникидзе районидаги «Химик» совхозининг коллективи социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ойлик, квартал планини муваффақиятли бажариб келмоқда.

Ишчиларнинг бутун куч ва ғайрати зарбдор беш йиллик планини ортиғи билан бажаришга қаратилган. Ишчилар бундан бир неча кун олдин яна бир улкан ғалабани қулга киритдилар. Ярим йиллик сут, тухум, гўшт ва парранда гўшти етиштириш плани муваффақиятли бажарилди. 294 тонна ўрнига 355 тонна ёки ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан 61 тонна кўп сут етиштирилди. 1006 минг ўрнига 1016 минг дона тухум етиштирилиб, бу соҳадаги план 101 процент қилиб адо этилди.

Чорва моллар туёғи ҳам анча кўпайди. 540 бош ўрнига 554 бошга етказилди. Шу жумладан соғин сигирларни кўпайтириш плани ҳам бажарилди. 109 бузоқ ўрнига 125 бузоқ олиниб, бу соҳадаги план 115 процент қилиб бажарилди. Ўтган ярим йилликка нисбатан ҳар бир соғин сигирдан 140 литрдан кўп сут соғиб олиниб, шу вақтгача ҳар бир соғин сигирдан олинган сут 1724 литрни ташкил этди. Паррандалар ҳам кўпайди. Паррандалар 19 минг ўрнига 21,5 минг бошга етказилди.

Давлатга маҳсулот топширишда ҳам анча ишлар амалга оширилди. 200 ўрнига 308 тонна сут сотилди. Шундай қилиб сут топшириш ярим йиллик плани 154 процент қилиб бажарилди.

Пландаги 155 ўрнига 158 тонна гўшт топширилди. Ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан гўшт топшириш 76 тоннага кўпайди.

— Эришаётган ютуқларни қўлга киритишда, — дейди совхоз директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Анварбек Урмонов, — жуда кўп ишчиларимиз ҳалоллик билан меҳнат қилишди. Моллар боқувини яхшиладилар. Гўшт топширишни тезлаштирдилар. Сут соғиб олишда мардонавор меҳнат қилдилар. Никифорова, Мустафоева каби сут соғувчилар, Раимқулова, Эркамова, Абхаирова га ўхшаш куркабоқарлар ўзларига топширилган ишни садоқат билан бажариб, жамоат бойлигини кўпайтиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Коллективимиз барча ички резервларни ишга солиб беш йиллик план топшириқларини тўрт йилда шараф билан бажарадилар.

„ПАРТИЯ ҚУРИЛИШИНИНГ АКТУАЛ ПРОБЛЕМАЛАРИ ТЎҒРИСИДА“ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚЛАРИ ва МАҚОЛАЛАРИ ТЎПЛАМИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «Партия қурилишининг актуал проблемалари тўғрисида» тўпламини нашр этди. Бу тўпламга КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1964 йилдан 1972 йилгача ўтган давр мобайнида партия қурилишининг туб масалалари тўғрисидаги фикрлари баён этилган нутқлари ва мақолалари тўла ёки қисман киритилган.

Л. И. Брежнев асарлари — коммунистик ғоявийлик ва партиявийлик намунасидир. Бу асарлар Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг бош йўли мустаҳкамлигидан, илмий асосланганлигидан ва изчиллигидан далолат беради, КПСС марксизм-ленинизм хазинасига катта ижодий ҳисса қўшаётганлигини кўрсатади.

Л. И. Брежнев асарлари партиянинг ривожи ва унинг раҳбарлик роли кучайиб бораётганлигининг қонуниятларини, ички партия ҳаёти принципларини, хўжалик ва маданий қурилишга партия раҳбарлиги усуллари ва методларини чуқурроқ ўзлаштириб олишда, КПССнинг коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтириш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш, янги инсонни камол топтириш соҳасидаги бутун кўп қиррали фаолиятини тўлатўкис тасаввур қилишда китобхонларга ёрдам беради.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙ БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети, Болгария Халқ Республикаси давлат кенгаши ва ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстона визит билан 4 июлда Москвадан жўнаб кетди.

Н. В. Подгорнийга Болгария Халқ Республикасига қилган сафарида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси И. С. Грушецкий, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов, Коми АССР Министрлар Советининг раиси П. А. Безносов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов ҳамроҳлик қилади.

Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари М. А. Яснов ва В. П. Рубен, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. В. Новиков, СССР Олий Совети палаталарининг раислари А. П. Шитиков, Е. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, СССР Министрлари Б. П. Бугаев, Н. А. Щелоков, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раиси С. А. Скачков, СССР Олий суди раиси Л. Н. Смирнов, СССР Бош прокурори Р. А. Руденко, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Г. А. Киселев, «Известия» газетасининг бош редактори Л. Н. Толкунов ва бошқа расмий кишилар Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Н. В. Подгорнийни узатиб қолдилар.

Узатиб қолувчилар орасида Болгария Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги муваққат ишлар вакили К. Атанасов бор эди.

* * *

СОФИЯ, 4 июль. (ТАСС). Бугун СССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Н. В. Подгорний Болгария Халқ Республикаси пойтахтига келди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ Ш. Д. ШАРМАНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев СССР парламент группасининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон Миллий Конгресси партиясининг раиси доктор Шанкар Даял Шармани 3 июлда Кремлда қабул қилди.

Суҳбат чоғида ҳар икки томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар юзасидан, Совет-Ҳиндистон муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди.

Суҳбат Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларнинг дўстона характерини ифодаловчи самимий, сидқидиллик вазиятида ўтди.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ СУРИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси Сурия Араб Республикаси ҳукумати ва Араб Социалистик уйғониш партияси раҳбарлигининг таклифига биноан 3 июлда Москвадан Сурия Араб Республикасига жўнаб кетди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Энергетика ва электрлаштириш министри П. С. Непорожний, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети раисининг ўринбосари В. Ф. Мордвинов, СССРнинг Сурия Араб Республикасидаги элчиси Н. А. Муҳитдинов бор. КПСС Марказий Комитети аппаратининг масъул ходимлари И. П. Помелов, В. П. Румянцев ва СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси М. Д. Ситенко делегацияга ҳамроҳлик қилмоқда.

Совет партия-ҳукумат делегацияси Сурияда бўлган чоғда Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдами билан қурилаётган Фрот гидроэнергетика комплекси қурилишида Фрот дарёсини тўсиш муносабати билан ўтказиладиган тантаналарда иштирок этади.

Внуково аэродромида партия-ҳукумат делегациясини Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Б. Н. Пономарёв ва бошқа ўртоқлар узатиб қолдилар. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИННИНГ АВСТРИЯДА БЎЛИШИ

ВЕНА, 3 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). Расмий визит билан бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин бугун Австрия Миллий Кенгашида (парламентида) бўлди.

Совет ҳукуматининг бошлиғини парламентнинг биринчи раиси А. Бенья ва мамлакат қонун чиқарувчи олий органининг бошқа раҳбарлари кутиб олдилар. Парламентнинг Австрия-Совет дўстлиги группаси раҳбарлари А. Н. Косигинга таништирилди.

А. Бенья Совет Иттифоқидан келган ҳурматли меҳмонни Австрия парламентининг аъзолари номидан табриклади. У ишонч билдириб айтдики. А. Н. Косигиннинг Австрияга қилган визити ва унинг Венадаги музокаралари Европада кескинликни юмшатишга ва тинчликни таъминлашга кўмаклашади.

А. Н. Косигин кўрсатилган иззат-икром учун чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирди. Биз совет кишиларининг энг эзгу ҳис-туйғуларини келтирдик, деди у. СССР Министрлар Советининг раиси Совет Иттифоқи Австриянинг доимий бетарафлигига ҳурмат билан қараётганлигини таъкидлайди. У ҳозирги Совет-Австрия музокаралари ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришга ижобий таъсир ўтказади, деб умид билдирди.

Совет ҳукуматининг бошлиғи парламент биносини кўздан кечирди, мажлислар залида бўлди.

Сўнгра А. Н. Косигин Вена ратушасига борди. Бу ерда уни Вена бургомистри Ф. Славик кутиб олди. У Совет Иттифоқидан келган ҳурматли меҳмонни Австрия пойтахти муниципалитети аъзолари билан таништирди.

Бургомистр А. Н. Косигинга мурожаат қилиб, Вена ва унинг аҳолиси Совет Иттифоқи билан Австрия ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришда актив қатнашаётганлигини эслатиб ўтди. Австрия пойтахтининг СССР пойтахти — Москва билан алоқалари ривожланиб, мустаҳкамланмоқда.

А. Н. Косигин жавоб нутқида ўзининг Австрияга қилган визитидан кузатилган мақсад Совет-Австрия ҳамкорлигини чуқурлаштириш ва кенгайтиришдан иборат эканлигини айтди.

Биз, деб таъкидлади Совет ҳукуматининг бошлиғи, ўзимизнинг Австрия билан муносабатларимизни жуда яхши муносабатлар, деб баҳолаймиз. Биз 1955 йилги давлат шартномасини юксак қадрлаймиз, уни Австрия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларнинг негизи деб биламиз. Совет Иттифоқининг бетараф Австрияга нисбатан ўтказаётган сиёсати вақтинчалик манфаатни кўзламай, балки доимий ўтказиладиган сиёсат бўлиб қолишига ишончингиз комил бўлаверсин, деб таъкидлади у. Пировардида А. Н. Косигин Вена маъмурларига ва аҳолисига Совет-Австрия ҳамкорлигини ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Совет Иттифоқидан келган ҳурматли меҳнат Вена шаҳрининг фахрий меҳмонлари «Олтин дафтари»та имзо чекди.

Кечроқ А. Н. Косигин ва унинг ҳамроҳлари Австрия пойтахтининг марказига бордилар. Шу ердаги майдонлардан бирида нацист босқинчиларга қарши олиб борилган жангларда ҳалок бўлган халоскор совет жангчиларига ёдгорлик қўйилган.

Икки қўлига байроқ ушлаган солдатнинг ҳайкалидан иборат бу ёдгорлик Европа халқларини нацизм зулмидан озод қилиш учун курашда ўз жонларини қурбон қилган совет кишиларининг қаҳрамонлигини ифодалайди.

Совет ҳукуматининг бошлиғи ёдгорлик супасига қўйган гулчамбарга қуйидаги сўзлар ёзилган эди: «Австрияни фашизмдан озод қилиш учун ҳалок бўлган совет жангчиларига абадий шон-шарафлар бўлсин. СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин».

Ўз ватанининг озодлиги учун курашда ҳалок бўлган Австрия граждандари хотирасига ўрнатилган даҳмага ҳам гулчамбар қўйилди.

Гулчамбарлар қўйиш вақтида фахрий қоровул саф тортди.

(Давоми иккинчи бетда).

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ СУРИЯГА КЕЛДИ

ДАМАШҚ. 3 июль. (ТАСС махсус мухбири). Сурия Араб Республикаси ҳукумати хамда Араб Социалистик уйғониш партияси раҳбарлигининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси. КПСС Марказий Комитети секретари А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси бугун шу ерга келди. Араб Социалистик уйғониш партияси Сурия раҳбарлиги секретарининг ўринбосари Муҳаммад Жобир Бажбуж, нефть, энергетика ва минерал ресурслар министри Файз Носир ва бошқа расмий кишилар Совет партия-ҳукумат делегациясини Дамашқ аэропортида кутиб олдилар.

ЎРИМ-ЙИҒИМ ИЛҒОРЛАРИГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети ғалла экинларини ўриб-йиғиб олиш, давлатга дон топшириш, уруғлик ва ем фондларини ғамлаб олиш ҳамда донни ташиб чиқариш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва автоколонналар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1973 йил 1 июлгача бўлган якунларини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекисон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини **Сирдарё областига**, Сурхондарё областининг **Бойсун районига**, Қашқадарё областидаги **Охунбобоев** номли совхозга, шу жумладан **Тошкент шаҳар автомобиль трестининг йиғма автоколоннасига** беришга қарор қилдилар.

1-„ПИСКЕНТ“ СОВХОЗИДА ХОТИРЖАМЛИК

Азамат пахтакорлар шу долзарб кунларда фурсатни қўлдан бермай ғўзаларни кечаю-кундуз саратон сувига қондиришяпти. Ғўза тагларидаги тупроқнинг доимо сернам ва донадор бўлишини, пахта майдонларида мажбуриятга яраша мўл ҳосил тўпланишини таъминлаш учун барча тадбирларни амалга оширишяпти.

Пискент районининг бир қатор хўжаликлари, жумладан 2-«Пискент» совхози, Свердлов номли ва «Гулистон» колхозлари деҳқонлари шу кунги ҳаракат куздаги баракат эканлигини яхши англаб, ғўзаларни суғоришни ва парваришлашни кун сайин кучайтиришяпти. Ғўзанинг шонасини гулга, гулини кўсакка айлантириш иштиёқида катта ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишяпти.

Лекин райондаги 1-«Пискент» совхозида кўтаринки меҳнат руҳи, ҳосил тақдири учун қайғуриш сезилмаяпти. Биз куни кеча совхознинг мавжуд олтита бўлимининг деярли барча бригадаларида бўлиб, ниҳоятда чанқатиб қўйилган ғўзаларни ва шу долзарб кунларда хотиржамлик кайфиятига берилиб, бепарво юрган бригада бошлиқлари ва бўлим бошқарувчиларини кўриб ҳайрон қолдик.

Ҳозир областимизнинг илғор хўжаликларида ғўзани иккинчи суғориш тугалланиб, учинчи сув бошлаб юборилгани ҳолда 1-«Пискент» совхозида иккинчи сувга эндигина киришилган. Учинчи июлга қадар мавжуд 3717 гектар пахта майдонининг атиги 1140 гектаригина иккинчи сувдан чиқарилди. Шунга қарамасдан суғориш суръати жуда паст. Ҳар куни 400—450 гектар ердаги ғўза суғорилиши зарур бўлгани ҳолда, фақат 100—110 гектар ердаги ғўза суғорилмоқда.

Совхозда 370 нафар сувчи ишлаши керак. Лекин мавжуд сувчилар сони 270 кишинигина ташкил қилади. Шуниси ажабланарлики, ана шу мавжуд сувчилар ҳам ғўза суғоришга тўлиқ жалб қилинмаган. Ғўза суғораётган сувчилар сони 100—120 кишидан ошмайди. Шунинг учун ҳам совхознинг 2 минг гектардан ортиқ ердаги ғўзаси сув талаб бўлиб ётибди. Бундан ташқари, ғўзаларни суғориш агротехникаси ҳам қўпол равишда бузиляпти. Совхознинг деярли барча бўлимларида пахта майдонлари ер ости сувлари чуқур жойлашган адирлардан иборат бўлишига қарамасдан иккинчи сув эгат оралатиб қўйиляпти. Бунинг натижасида ғўза ниҳолларининг сувга қониши ва эгат пушталарининг захлаши учун тўрт-беш кунлаб вақт талаб қилинмоқда.

1-бўлимнинг Т. Ҳайдаров бошлиқ 2-бригадасида 10 гектар ерга бундан уч кун илгари сув тараб қўйилган бўлса ҳам, ҳалигача ғўза сувга қонмаган. Сув баъзи ерларда тўлиб оқиб, ғўза туплари тагидаги озуқа моддаларини, тупроқнинг ширасини ювиб, оқизиб кетяпти, Карта охирида оқава сувлар чиқиб кетадиган ўқариқ олинмаган, натижада карта четлари кўлоб бўлиб ётипти. Сувчи Отамурод Тошматов сувни ўз ҳолига ташлаб қўйган. Ўз ишига ниҳоятда бепарволик билан қараган. Бу бригадада 50 гектар, 5-бригадада 40 гектар ердаги ғўза ниҳоятда чанқаб, гули ўсимлик тепасига чиқиб кетган.

— Нима учун ғўзага эгат оралатиб сув қўйяпсиз?

Бу саволга шу бўлимнинг 5-бригада бошлиғи Р. Гасанов ва 3-бўлимнинг 5-бригадаси бошлиғи Қ. Раҳимовлар аввалига суғориш эгатлари узун олинган деб бир қатор баҳоналарни рўкач қилиб кўрсатмоқчи бўлишди. Лекин ғўзаларни бу усулда суғориш агротехника қоидаларига хилоф эканлигини ва ҳаво қаттиқ исиётган шу кунларда ҳар бир картадаги ғўзани узоғи билан бир ярим сутка давомида сувдан чиқариш лозимлигини тушунгач, энди иккинчи эгатларга ҳам сув тараймиз, хатоларимизни тузатамиз, деб тан олишди.

1-бўлимнинг М. Шераҳмедов бошлиқ 6-бригадасида ҳам иккинчи сувга эндигина киришилган. Суғориш учун тайёрланган майдонларга эгат оралатиб ариқ очилган. Бригаданинг 20 гектар пахта майдони ҳалигача ўтдан тозаланмаган.

— Иккинчи сувни неча кунда тугатасиз?

Бу саволга бригада бошлиғи М. Шераҳмедов жавоб беролмайди. Чунки, бригада бошлиқларининг қўлида суғориш графиги йўқ. Улар ҳатто ҳар куни неча гектар ердаги ғўзани суғориш зарурлигини ҳам яхши билмайдилар.

3-бўлимнинг Б. Саидов бошлиқ 1-бригадасида 10 гектар ердаги ғўза сувсизликдан қақраб, шонасини тўкиб юборяпти. Далада биронта сувчи кўринмайди. Бригада бошлиғининг ўзини ҳам қидириб топиб бўлмади. Бўлимнинг Қўчқор Раҳимов бошлиқ 5-бригадаси бу йил 147 гектар ерда пахта етиштиряпти. Лекин шу кенг майдонда на бирон ишчи, на биронта трактор кўзга кўринади. Ҳолбуки, карта четларида бегона ўтлар ўсиб ётипти, ишчилар ана шу ишларни бажариши, механизаторлар эса тракторларга химоя мосламалари ўрнатиши лозим бўлсада, бу ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

4-бўлим бошқарувчиси Х. Иброҳимов ўз ишига ниҳоятда бепарволик билан қарамоқда. Шу бўлимнинг 3-бригадасида ғўзаларни культивация қилаётган Я. Мавлудовнинг тракторини текшириб кўрилганда у ғўза қатор ораларига ишлов бериш агротехникасини қўпол бузаётганлиги аниқланди. Биринчидан, культиваторларнинг ишчи органлари 22 та бўлиш ўрнига 16 дан ошмайди. Қатор ораларини юмшатиш кенглиги жуда тор, сифатсиз, Бунинг устига ғўза қатор ораларида бегона ўт кам бўлишига қарамасдан, у ғўзаларни кўндалангига культивация қиляпти. Бунинг натижасида деярли ҳар ўн метр жойда биттадан тўлиқ гулга кирган ғўза нобуд бўляпти.

Совхознинг деярли барча бўлимларида маҳаллий ўғитлардан фойдаланиш мутлақо унутиб юборилган. Бирон бир бригадада ғўзани озиқлантириш учун ташиб келтирилган гўнгни кўрмадик.

— Нима учун ғўзани суғориш кечикяпти?—деб сўрадик совхоз директори ўртоқ Ходи Мирзаевдан.

— Минерал ўғитни анча кечикиб олдик. Ғўзани озиқлантирмасдан туриб суғоришни бошлаб бўлмайдику, — деб жавоб берди директор. Ғўза суғориш ниҳоятда кечикаётганига қарамасдан совхозга берилаётган сувдан (секундига 8 куб метр) тўлиқ фойдаланилмаяпти. Сувдан фойдаланиш коэффициенти 60 процентдан ошмайди.

Ғўза суғоришни тезлатиш учун раҳбарлар ўз зиммаларидаги масъулиятларини тўлиқ ҳис қилмаяптилар. Совхозда ўтган йили 108-Ф навли чигит экилиб, барча майдонлар тўрт марта суғорилган эди. Бу йил ҳам шу зайлда иш тутиляпти. Ҳолбуки, совхозда бу йил «Тошкент-3» навли чигит экилган. Бу навли ғўза тез чанқайди, мавсумда беш-олти марта суғоришни талаб қилади. Мана шу муҳим агротехника тадбири бригада бошлиқлари ва сувчиларга тўлиқ тушунтирилмаган.

1-«Пискент» совхозининг пахтакорлари, агар кузда юзимиз ёруғ бўлсин десалар ва ўз зиммаларига олган ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил етиштиришдек катта мажбуриятларини муваффақиятли бажаришни ўйласалар шу кунларда ғўзаларни суғоришни ҳар тарафлама кучайтиришлари, ҳар куни 400 —450 гектар ердаги ғўзани сувдан чиқариб, июль ойида мўл ҳосил тўпланишини таъминлашлари керак.

О. ИСОҚОВ,
область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи.

Н. ИСМОИЛОВ,
область қишлоқ хўжалик бошқармаси «Госсельтехнадзор» инженери.

Б. ШОНАЗАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

А. Н. КОСИГИННИНГ АВСТРИЯДА БЎЛИШИ

(Боши биринчи бетда)

ВЕНА, 3 июль. (ТАСС махсус мухбири). Бугун федерал канцлер маҳкамаси биносида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Австрия федерал канцлери Б. Крайский ўртасида музокаралар давом эттирилди. Ҳар иккала мамлакат бошлиқлари ҳозирги халқаро аҳвол проблемалари хусусида ва Совет-Австрия ҳамкорлиги масалалари хусусида батамом фикрлашиб олдилар. Дўстона ва ошкора вазиятда ўтган музокаралар муҳокама қилингач, бирқанча масалалар юзасидан ҳамжиҳатлик мавжуд эканлигини тасдиқлади. Музокараларнинг якунлари тўғрисида қўшма ахборот эълон қилиш келишиб олинди.

Музокараларда Совет Томонидан: Туркманистон ССР Министрлар Советининг раиси О. Н. Ўроз-муҳамедов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семёнов, Ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари М. Р. Кузьмин, СССРнинг Австриядаги элчиси А. С. Аристов ва бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Австрия томонидан музокараларда: фан ва тадқиқотлар министри Г. Фринберг, Молия министри Х. Андрош, савдо, ҳунармандчилик ва саноат министри И. Штарибахер ва бошқалар иштирок этдилар.

* * *

ВЕНА, 3 июль. (ТАСС махсус мухбири). Федерал канцлер маҳкамасида СССР билан Австрия ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш юзасидан Совет-Австрия ҳужжатлари имзоланди.

Ҳужжатларни имзолаш маросимида СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин, Австриянинг федерал канцлери Б. Крайский, Совет ва Австрия расмий кишилари ҳозир бўлдилар.

СССР билан Австрия ўртасида узоқ муддатга мўлжалланган иқтисодий, илмий, техникавий ва саноат ҳамкорлигини ривожлантириш программасини ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари М. Р. Кузьмин ва Австрия савдо, ҳунармандчилик ва саноат министри И. Штарибахер имзолади.

1973—1974 йилларда икки томонлама маданий ва илмий ҳамкорлик тўғрисидаги янги программани СССРнинг Австриядаги элчиси А. Б. Аристов ва Австрия фан ва тадқиқотлар министри Г. Фирнберг имзоладилар.

СССР билан Австрия ўртасида халқаро автомобиль алоқаси тўғрисидаги битим РСФСР автомобиль транспорти министри Е. Г. Трубицин ва Австрия савдо, ҳунармандчилик ва саноат министри И. Штарибахер томонидан имзоланди.

* * *

ВЕНА, 3 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин бугун Австрия Коммунистик партияси раҳбарлари билан учрашди.

Учрашувда Австрия Коммунистик партиясининг раиси Ф. Мури, АКП Сиёсий Бюросининг аъзолари, Марказий Комитет секретарлари Э. Шарф. Г. Кальт ва АКП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси Ф. Фюрнберг қатнашдилар.

Самимий ва дўстона вазиятда ўтган учрашув чоғида ҳар иккала қардош партия ўртасидаги муносабатларга доир масалалар тўғрисида фикрлашиб олинди.

* * *

ВЕНА, 3 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). Австрия федерал президенти Ф. Йонас бугун СССР Министрлар Совети раиси А. Н. Косигин шарафига зиёфат берди.

А. Н. Косигин билан бирга зиёфатда унга ҳамроҳ бўлиб келаётган совет расмий кишилари ҳам иштирок этдилар.

Зиёфатда Австрия томонидан федерал канцлер Б. Крайский, савдо, ҳунармандчилик ва саноат министри И. Штарибахер, сиёсий арбоблар ва жамоат арбоблари ҳозир бўлишди.

Зиёфат чоғида Ф. Йонас ва А. Н. Косигин дўстона қадаҳ кўтардилар.

* * *

ВЕНА, 4 июль. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин 3 июль кечқурун совет элчихонасида Австрия федераль канцлери Б. Крайский шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида парламентнинг биринчи раиси А. Бенья, министрлар, сиёсий партияларнинг раҳбарлари, шу жумладан Коммунистик партия раиси Ф. Мури, парламент аъзолари, савдо-саноат доираларининг намояндалари, таниқли жамоат арбоблари, Австрия-Совет жамияти президенти профессор Г. Глязер, чет эл дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, журналистлар бор эдилар.

Меҳмонлар орасида А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар, элчихонанинг ва Австриядаги бошқа совет муассасаларининг ходимлари бор эди.

А. Н. Косигин меҳмонларга мурожаат қилиб нутқ сўзлади. У бундай деди:

Ҳурматли федерал канцлер жаноблари!

Ҳурматли хонимлар ва жаноблар!

Сизларни, Австриянинг сиёсий ва давлат арбобларини, Австрия жамоатчилиги ва савдо-саноат доираларининг вакилларини шу қабул маросимида кўраётганлигимиз ва табриклаётганлигимиз билан ҳурсандмиз.

Сизларнинг шу қабул маросимида иштирок этишингизни Австрияда Совет Иттифоқи билан яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга қизиқиш катта эканлигини ва бу ишга зўр аҳамият берилаётганлигини кўрсатувчи далил деб ҳисоблаймиз. Кескинлик камаяётган бир вазиятда тинч ҳамкорлик қилиш ғоясининг тарафдорлари жаҳонда тобора кўпаймоқда.

Федерал президент Ф. Йонас жаноблари, федерал канцлер Б. Крайский жаноблари билан ва Австрия ҳукуматининг аъзолари билан биз кеча, бугун ўзаро муносабатларимиз тўғрисида ва Европадаги ҳамда бутун жаҳондаги вазият ҳақида фойдали фикрлашиб олдик. Музокараларимизнинг боришидан, Совет-Австрия ҳамкорлигининг, унинг истиқболининг кўп жиҳатларига, шунингдек халқаро муносабатларни янада соғломлаштириш жараёнига муносабатларимизнинг муштараклигидан мамнунмиз.

Бугун бир қанча Совет-Австрия ҳужжатлари имзоланди. Бу ҳужжатлар экономика, транспорт, маданият ва фан соҳасида ўзаро алоқаларимизни кенгайтиришга хизмат қилади. Мана шу шартларнинг ҳаммаси мамлакатларимиз халқларининг конкрет эҳтиёжларига мос бўлиб тушади.

Канцлер Б. Крайский билан олиб борган суҳбатларимиз давомида Совет Иттифоқи билан Австрия ҳар икки томон қизиққан ва тегишли шарт-шароитлар мавжуд бўлган ҳамма соҳаларда ҳамкорликни кенгайтириш учун қўшимча имкониятларни қидириб топадилар, деб келишиб олдик.

Биз ишонамизки, бизнинг Австрия билан ҳамкорлигимиз ҳар иккала мамлакат халқларига бир-бирларини яхшироқ билиб олишга, бир-биримизни ҳар бир халқнинг миллий маданият ҳазинасига мансуб бўлганлиги учун ҳам асло сотилмайдиган дурдоналари билан таништиришга имкон беради. Эҳтимолки, фан ва техника гуркираб ривожланган, ҳаёт мислсиз тез сурат билан илгарилаб бораётган ҳозирги асрда биз турли миллатларнинг меҳнати ва таланти ва ғоят буюк намояндаларининг даҳоси билан яратилган бундай дурдоналарнинг аҳамиятини биз айниқса яққолроқ сезиб тургандирмиз. Мамлакатингизнинг энг ажойиб шаҳри — Венада бўлган чоғимизда биз буни беихтиёр эсга олдик. Европадаги ва жаҳондаги бошқа шаҳарлар сингари Венанинг ҳам чинакам улуғворлиги бирон-бир ҳокими мутлақнинг ҳоҳиш-иродаси билан эмас, балки меҳнат аҳли томонидан унинг ижодий ақл-идроки ва юксак маданияти туфайли яратилгандир.

Мана шуларнинг ҳаммаси сонидан ёки ишғол қилиб турган территориясининг катта-кичиклигидан қатъий назар, ҳамма халқларни, бирдек ҳурмат қилишга ўргатади.

Ҳурматли федерал канцлер жаноблари!

Сиз СССРга охирги марта бундан 11 йил илгари сафар қилганлигингизни эслаймиз. Бугун биз, Совет Ҳукуматининг таклифига биноан расмий, дўстона визит билан Совет Иттифоқига боришга розилик билдирганлигингизни эшитиб, мамнун бўлдик ва биз ишонамизки, бу визит мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш йўлида янги қадам бўлади.

Мен, Совет ва Австрия халқлари ўртасидаги дўстлик учун, Совет Иттифоқи билан Австрия республикаси ўртасида самарали ҳамкорлик учун қадаҳ кўтаришни таклиф қилмоқчиман.

Б. Крайский жавоб нутқи сўзлади.

У бундай деди:

Ҳурматли Министрлар Совети раиси жаноблари! Сизнинг ғоят дўстона сўзларингиз мени қисқача жавоб нутқи сўзлашга руҳлантирди ва зиммамга шундай вазифани юклайди.

Австрия федерал ҳукумати ва, шубҳасиз, бутун Австрия халқи сизнинг Австрияда бўлганлигим фойдали ва қимматли бўлди деб ҳисоблаганлигингизни эшитиб жуда севинди. Дарҳақиқат, кеча ва бугун бўлиб ўтган музокаралар давомида биз кўпгина муҳим масалаларда нуқтаи назарларимизнинг бир хилда эканлигини таъкидлаб ўтдик.

Австрияликлар, ўз тарихида бир неча бор жаҳон воқеаларининг қурбони бўлган. Австрия халқи бугун янги, тинч давр арафасида турганлигимизни қадрлай олади. Биз чинакам тинчлик даврига қадам қўйиш учун реал имконият мавжуд, деб ҳисоблаймиз. Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишлаб, ҳозирги вақтда Хельсинкида ўтаётган кенгаш шу йўлда қўйилган биринчи қадамдир.

Лекин биз ҳали буюк ва қийин вазифаларни бажармоғимиз керак. Кенгаш чақирилди, энди бу кенгаш ўз олдига қўйган мақсадларга эришаверади, деб ўз-ўзимизни овутиш нотўғри бўлар эди. Бу кенгашни ва шундан кейин бўладиган бошқа бир қанча кенгашларни муваффақиятли тугаллаш учун барча мамлакатлар ҳали жуда кўп куч-ғайрат сарфлашлари лозим. Аммо музокаралар чоғида биз дўстларимиз ҳам ва ўзимиз ҳам мана шундай катта куч-ғайрат сарфлашимиз керак деган фикрни якдиллик билан билдирдик.

Австрия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларга келганда шуни айтиш керакки, ҳозир бизнинг ўртамизда ҳеч қандай проблема йўқ. Шунинг учун ҳам бу муносабатларни қандай қилиб кўпроқ активлаштириш, унга янада яхши ва янада дўстона руҳ бағишлаш масаласини муҳокама қилиш учун биз ўз ихтиёримиздаги вақтдан тўла фойдаландик.

Бугун имзоланган шартномалар бу ишда бизга фойдали ёрдам беради.

Министрлар Советининг раиси жаноблари, бизда иқтисодий ривожланиш тез суратлар билан борганлигига, Австрия тез орада замонавий индустриал давлатга айланганлигига Австрияда бўлган чоғингизда ишонч ҳосил қиласиз деган тасаввур менда пайдо бўлди ва, ўйлайманки, сиз бунга эртага яна кўпроқ даражада ишонч ҳосил қиласиз. Шунинг учун ҳам биз музокараларимизнинг асосий қисмини иқтисодий масалаларни муҳокама қилишга бағишлаб тўғри иш қилдик. Биз музокараларни ғоят конкрет равишда олиб бордик ва янги иқтисодий имкониятлар мавжуд эканлигини ва халқларимиз ўртасидаги муносабатларни исбот этадиган натижаларга эришамиз, деб ишонамиз.

Сўзимнинг охирида мен мамлакатимизга келганлигингиз учун яна бир марта миннатдорчилик изҳор қилишни ва Совет Иттифоқи билан Австрия Республикаси халқлари ўртасидаги яхши ва дўстона муносабатлар учун шу қадаҳни кўтаришни истардим.

Қабул маросими иштирокчилари А. Н. Косигин ва Б. Крайскийнинг нутқларини қарсаклар билан кутиб олдилар.

* * *

ВЕНА, 4 июль. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин бугун эрталаб Венадан катта саноат маркази ва Дунайдаги порт-Линцга жўнаб кетди.

Австрия федерал канцлери Б. Крайский ҳам А. Н. Косигин билан бирга йўлга чиқди.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИГА

ХЕЛЬСИНКИ, 3 июль. (ТАСС). Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалалари хусусида очиладиган кенгаш муносабати билан бу ерга келган КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико кеча Финляндия президенти Урхо Кекконен ҳузурига борди.

Самимий дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида бўлажак кенгашнинг ишига доир ҳамда Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги муносабатларга доир масалалар қараб чиқилди.

ФИНЛЯНДИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДА ЗИЁФАТ

ХЕЛЬСИНКИ, 3 июль. (ТАСС). Финляндия Республикасининг президенти Урхо Калева Кекконен Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланиб бу ерда ўтказилаётган кенгашда қатнашаётган Европа давлатлари, АҚШ ва Канада Ташқи ишлар министрлари шарафига бугун зиёфат берди. Зиёфатда СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ҳозир бўлди.

Ш. Д. ШАРМА ТОШКЕНТДА

СССР парламент группасининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон парламентининг аъзоси, Ҳиндистон Миллий конгресси партиясининг раиси доктор Шанкар Даял Шарма 4 июлда Тошкентга келди.

Шанкар Даял Шарма Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси С. Х. Сирожиддинов ҳузурида бўлди. Меҳмоннинг СССР бўйлаб қилаётган сафаридаги ҳамроҳлари, шунингдек СССР Олий Совети депутати В. Л. Кудрявцев ҳам у билан бирга бўлдилар. Дўстона суҳбат вақтида меҳмон Ўзбекистоннинг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида эришган муваффақиятлари билан, республика Олий Совети ва маҳаллий советларининг фаолияти билан таништирилди.

Ҳиндистон Миллий конгресси партиясининг раиси шу куни Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини, унинг янги уй-жой кварталларини кўздан кечирди ва тўқимачилик комбинатини бориб кўрди.

(ЎзТАГ).

СИЁСИЙ АХБОРОТЧИЛАР, АГИТАТОРЛАР ВА СИЁСИЙ ТАШКИЛОТЧИЛАРГА ЁРДАМ

ШУ КУНГИ СУҲБАТЛАРНИНГ ТЕМАТИКАСИ

Областимиз меҳнаткашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилининг биринчи ярмини меҳнат активлиги ва сиёсий кўтаринкилик билан якунладилар. Социалистик мусобақани авж олдириш ва илғор тажрибаларни кенг пропаганда қилиш ўзининг ижобий натижаларини берди. Маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва энг муҳим турдаги буюмларни ишлаб чиқариш бўйича 1973 йилнинг биринчи ярми учун белгиланган план муддатидан олдин бажарилди. Зиммага олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга қишлоқ меҳнаткашлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар.

Кейинги кунларда ер юзидаги барча кишиларнинг диққат-эътибори КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Америка Қўшма Штатлари ва Францияга қилган сафарларида бўлди. Мамлакатимиздаги барча халқлар қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам СССРнинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсатини, партия Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг жаҳонда мустаҳкам тинчлик ҳамда мамлакатимизнинг хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги самарали фаолиятини тўла ва батамом қўллаб-қувватламоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШ ва Францияга қилган визитларига доир материаллар ва ҳужжатларни меҳнаткашларга атрофлича тушунтириш партия ташкилотлари, оммавий-сиёсий иш билан шуғулланаётган тарғиботчи-ташвиқотчи кадрларнинг энг муҳим вазифасидир.

Ҳал қилувчи учинчи йилнинг иккинчи ярмига қадам қўйдик. Шунинг учун ўтказилаётган суҳбатларда ҳар бир меҳнат коллективи олдида турган вазифаларни кенг тушунтириб бериш, социалистик мусобақанинг янада авж олишига ёрдамлашиш, оммани планлар ва мажбуриятларни бажаришга сафарбар этиш зарур.

Ташвиқотчи кадрлар учун навбатдаги семинар машғулотини ўтказиш ва унда «Тарғиботчилик ва оммавий-сиёсий ишларни такомиллаштирайлик» (КПСС Марказий Комитетининг «Партийная жизнь» журнали, 12-сон, 8—16-бетлар) мақоласидан фойдаланиш тавсия этилади.

Июль ойида суҳбатлар ўтказиш учун қуйидаги материаллардан фойдаланиш мумкин:

МАМЛАКАТНИНГ ИЧКИ ҲАЁТИ

Ўзбекистон ССР Олий Советининг бешинчи сессияси материаллари (Республика ва область газеталарининг 29, 30 июнь сонлари).

Океанлар, денгизлар ва дарёлар индустрияси, — 8 июль. — Балиқчилар кунига бағишланади («Агитатор» журнали, 11-сон, 47—48-бетлар).

Ҳал қилувчи йил метали. 15 июль — Металлурглар кунига бағишланади). «Агитатор» журнали 11-сон, 32—34-бетлар).

Совет кишиси учун. Савдо ходимлари кунига бағишланади. («Агитатор» журнали, 12-сон, 30—31-бетлар).

СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти куни. 29 июль («Агитатор» журнали, 12-сон, 42—44-бетлар).

РСДРПнинг II съезди. Очилганига 70 йил тўлиши муносабати билан («Ўзбекистон коммунисти» журнали, 6-сон, 15—20-бетлар, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Партия турмуши» журнали, 6-сон, 60—63-бетлар, «Агитатор» журнали, 12-сон, 7—12-бетлар, «Ўзбекистон агитатори» журнали, 12 сон, 3—9-бетлар).

МАМЛАКАТНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИ

Ҳозирги босқичда КПССнинг иқтисодий сиёсати (Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Партия турмуши» журнали, 6-сон, 75—81-бетлар).

Меҳнатга коммунистик муносабат тўғрисида («Ўзбекистон агитатори» журнали, 12-сон, 27—31-бетлар).

Капитал қурилиш самарадорлигини оширайлик («Агитатор» журнали, 11-сон, 6—10-бетлар).

Чорвачилик маҳсулотларини саноат асосида етиштириш («Ўзбекистон коммунисти» журнали, 6-сон, 26—33-бетлар).

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШ ва Францияга визитларига доир материаллар (Марказий, республика ва область газеталари).

КПСС Марказий Комитети, Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советида. **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига қилган визити якунлари тўғрисида.**

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ўртоқ Л. И. Брежнев билан Франция Республикаси Президенти Ж. Помпиду учрашуви якунлари тўғрисида. (Марказий, республика ва область газеталари).

Тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган аниқ қадам («Агитатор» журнали, 12-сон, 2—7-бетлар).

Чили: реакция зарбага учрамоқда. («Ўзбекистон коммунисти» журнали, 6-сон, 86—90-бетлар).

Антисоветизм ва антикоммунизм — ҳозирги замон ревизионизмининг моҳияти. (КПСС Марказий Комитетининг «Партийная жизнь» журнали, 12-сон, 64—71-бетлар).

Кескин синфий жангларда («Агитатор» журнали, 11-сон, 55—57-бетлар).

Электрон жосуслик («Ўзбекистон агитатори» журнали, 11-сон, 43—45-бетлар).

ЭСЛАТМА: суҳбатлар ўтказилаётганда вақтли матбуот материаллари, маҳаллий факт ва мисоллардан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.

КЕНГАШ ОЧИЛДИ

ХЕЛЬСИНКИ. 3 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун шу ердаги «Финляндия» конгресслар залида Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш тантанали вазиятда очилди. Бу — кенгашнинг ташқи ишлар министрлари иштирокида ўтаётган биринчи босқичидир. Кенгашда жами 35 давлат делегацияси, шу жумладан Европадан 33 давлатнинг, шунингдек АҚШ ва Канаданинг делегациялари қатнашмоқда. Кенгашдаги Совет делегациясига СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико бошчилик қилмоқда.

Тантанали йиғилишни Финляндия ташқи ишлар министри А. Карьялайнен очди. У кенгаш кескинликни камайтириш, мустаҳкам тинчликка эришиш ва унинг барқарор бўлишини таъминлашга ғоят муҳим ҳисса қўшади, деб таъкидлади. Кенгашда барча бевосита манфаатдор мамлакатлар ҳукуматларининг вакиллари қатнашаётганлигини уқтириб ўтиб, министр мазкур мамлакатлар ўзаро келишиб олинган мақсадга эришиш учун коллектив бўлиб ишлашга тайёр эканликларини билдирганликларини эслатиб ўтди. Бизнинг кенгашимиз, деди у, биргаликда ва ғоят пухталик билан тайёрланди. Министр Хельсинкидаги учрашув муваффақият қозонади, деб ишонч билдирди.

Финляндия республикасининг президенти У. К. Кекконен табрик нутқи сўзлади. У Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгашнинг тарихий аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтди. Бизнинг қитъамиз тарихида бундай кенгаш ҳеч қачон ўтказилган эмас. Кенгашнинг ўтказилиши тенглик ва бир-бирини ҳурмат қилиш асосида бизнинг ҳаммамиз бевосита манфаатдор бўлган ҳаётий барча ҳукуматларнинг биргаликда сарфлаётган куч-ғайрати натижасидир.

Президент кенгаш натижасида «қитъамиздаги ўтмишнинг оғир мероси билан ниҳоят хайрлашиш мумкин бўлади» деган умид билдирди. Аммо кенгаш ўз олдига анчагина кенг вазифаларни қўйган, деди у. Европа мамлакатлари ўз куч-ғайратимизни Европанинг келажагига доир масалаларда ҳамкорлик қилишга қаратиш билан айни бир вақтда бутун дунёнинг келажагига доир масалаларда ҳамкорлик қилиш структуранинг формаларини ва тартибларини биргаликда қидириб топишга интилишлари керак.

У. Кекконен ўз нутқининг охирида Финляндия ҳукумати ва халқи номидан кенгаш иштирокчиларига муваффақиятлар тилади.

Кенгашда фахрий меҳмон сифатида қатнашаётган БМТ Бош секретари Курт Вальдхайм табрик нутқи сўзлади.

У Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш узоқ давом этган музокаралар ва тайёргарликдан кейин ўтказилаётганлигини уқтириб ўтди. Бу кенгаш, деди у, Европа ва бутун дунёнинг умидбахш этувчи даврига тўғри келади. Кўп йиллик муаммолар ҳал этилаётганлиги, тинчликни чиндан ҳам таъминланган Европани барпо этишга бўлган ишонч кенг тарқалганлигидан равшан далолат бермоқда.

Кенгаш қатнашчилари бугунги кечки мажлисда Хельсинкида ўтказилган кўп томонлама маслаҳатнинг якунловчи тавсияларини маъқулладилар.

ХЕЛЬСИНКИ, 3 июль. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш очилишидан кейин биринчи иш мажлиси бўлиб ўтди. Умумий мунозара бошланди. Мажлисда Германия Демократик Республикаси ташқи ишлар министри Отто Винцер раислик қилди.

Совет делегациясининг бошлиғи СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико биринчи бўлиб сўзга чиқди. Унинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

КПССНИНГ ШОНЛИ ТАРИХИГА БАҒИШЛАНАДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «Партия тўғрисидаги қиссалар» икки томлигининг иккинчи китобини чоп этди.

Икки томлик нашриёт ва СССР Ёзувчилар союзининг ташаббуси билан яратилди. Бу томликдаги асарлар мамлакатимизнинг ҳаётидаги бутун бир даврни — РСДРПнинг иккинчи съездидан (большевизмнинг вужудга келиши шу съезд билан боғланган) ҳозирги кунгача ўтган даврни, шу жумладан КПСС XXIV съездини ва тўққизинчи беш йилликнинг мамлакат бўйлаб зафарли одимини ўз ичига олади.

Партия тўғрисидаги қиссаларни яратишда олтмишдан ортиқ совет ёзувчиси ва публицисти қатнашди.

Бу китоблар китобхонларнинг кенг доирасига мўлжалланган.

(ТАСС).

КОЛХОЗЧИЛАРГА КИНО АБОНЕМЕНТИ

Шу кунларда қишлоқ меҳнаткашлари далада мўл ҳосил ишқида тер тўкиб меҳнат қилишмоқда. Область кинолаштириш бошқармаси колхозчиларга кино хизматини янада яхшилаш борасида 160-дан ортиқ кўчма кино установкаси ташкил этди. 70 га яқин кино аппаратлари автомашиналарга ўрнатилиб, дала-ма-дала, бригадама-бригада юриб, колхозчиларга кинофильмлар кўрсатаётир.

Бу борада Оққўрғон район кинолаштириш бўлимининг бошлиғи Н. Ўрозов яхши ташаббус бошлади. Оққўрғонликлар бундан бир неча ой илгари колхозчиларга кино абонементи сотишни ташкил қилган эдилар. Бу абонемент дала меҳнатчиларига ҳам, киномеханикларга ҳам қулай. Шу кунларда Оққўрғон районининг ҳар бир хўжалиги дала шийпонларида турли кинофильмлар кўрсатмоқда.

Бу ташаббус областимизнинг бошқа районларида ҳам қўлланилмоқда. Куни неча абонемент билетлар сотиш Калинин районида ҳам бошланди. Бўстонлиқ район чорвадорларига кино хизматини яхшилаш мақсадида 20 дан ортиқ кўчма кино установкаси тақсимлаб этилди.

* *

КОММУНИСТИК меҳнат зарбдори Раҳим Зияев 20 йилдан буён «Главташкентстрой»га қарашли 153-трестнинг ғишт терувчилар бригадасига бошчилик қилиб келади. У раҳбарлик қилаётган бригада меҳнатсеварлари ҳал қилувчи йилда Чилонзорда кўплаб турар-жой биноларини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар.

Суратда: Р. ЗИЯЕВ.

Л. Глауберзон фотоси.

*

ИЛҒОР ТАЖРИБА КЕНГ ҚУЛОЧ ЁЙСИН

Областимизнинг илғор саноат корхоналаридан бири Тошкент кабель заводининг коллективи халқ хўжалигини ривожлантиришнинг сиғнали омили бўлган социалистик мусобақага алоҳида эътибор бериб, ишлаб чиқаришда юксак натижаларни қўлга киритмоқда.

Завод меҳнаткашларининг қўлга киритаётган илғор меҳнат натижалари қувончли бўлмоқда. Яқинда завод партия ва касаба союз комитетлари 1973 йил план топшириқларини муддатидан илгари адо этиш ва Ўзбекистон ССР ташкил топганининг 50 йиллигини муносиб меҳнат ютуқлари билан қаршилаш мақсадида Қорақалпоғистон АССР, Тошкент шаҳри ва Ўзбекистон ССР областларига бағишланган зарбдор ойлик ўтказишга қарор қилдилар.

Корхонанинг ҳар бир цехи бу даражада биринчилик учун кураш олиб бормоқда. Бу мусобақада ғолиб чиққан асосий цехларга иккита биринчи, иккита иккинчи ва иккита учинчи ўринлар ва мукофотлар белгиланди. Булардан ташқари завод касаба союз ташкилоти ҳар бир областнинг картаси ва қисқача характеристикасидан бохабар қилувчи стендлар ташкил қилмоқда. Бу мусобақада қўлга киритилаётган ютуқ-камчиликлар заводда чиқадиган кўптиражли «За электрофикацию» газетасида эълон қилиб борилади.

Қорақалпоғистон АССР, Тошкент шаҳри ва областига бағишланган зарбдор ойликда бир қатор цех коллективлари ғолиб чиқишди.

Ташоблсовпроф секретариати Ўзбекистон ССРнинг 50 йиллигини муносиб меҳнат ютуқлари билан нишонлаш учун социалистик мусобақа бошлаган Тошкент кабель заводининг бу ибратли ишини маъқуллади.

Қ. РАҲИМОВ,
облсовпроф инструктори.

БУГУН КУРСК ЯҚИНИДАГИ ЖАНГНИНГ БОШЛАНГАНИГА 30 ЙИЛ ТЎЛДИ

КУРСК ЖАСОРАТИ

Ҳарбий ватанпарварлик саҳифаси

Саҳифа № 94

РАҚАМЛАР ТИЛИ БИЛАН

«Цитадель» операциясини амалга ошириш учун гитлерчилар 50 та дивизияни, 900 мингга яқин солдат ва офицерларни, 10 мингтагача тўп ва миномётларни, қарийб 2 минг 700 танк ва 2 мингга яқин самолетни тўплаган эдилар. Курск йўналишида, Ғарбий германиялик тарихчи Центнернинг гувоҳлик беришича, Германия ва сафарбар қилинган Европанинг саноати нимагаки қодир бўлса, ҳаммаси жамланган эди.

Совет қўмондонлиги Курск яқинида фашистларнинг ҳужумига кучли мудофаани қарши қўйди.

Совет қўшинларининг Курск ёйидаги группировкаси 1337 мингдан ортиқ киши, 20 минг дан ортиқ тўп ва миномётлар, қарийб 3 минг 600 танк ва ўзиюрар тўплар, 3 мингдан ортиқ самолетлардан иборат эди. Бундан ташқари Ставка резервида Чўл фронти ҳам турарди. Бу фронт қарийб 580 минг киши, 8500 га яқин тўп ва миномётлар, 1 минг 600 дан ортиқ танк ва ўзи юрар тўплар ва 400 тача жанговар самолетларга эга эди.

Гитлерчи қўшинларининг ҳужуми 1943 йил 5 июль тонг отарида бошланиб, бор-йўғи 5—7 кун давом этди.

12 июлда совет қўшинлари қарши ҳужумга ўтишди. 5 августда Орёл ва Белгород шаҳарлари, 23 августда эса Харьков озод қилинди.

50 кунлик қонли жанглар давомида гитлер қўшинлари ярим миллиондан ортиқ солдат ва офицеридан (30 та дивизия, шулардан 7 таси танк ва моторлашган дивизия), 1 минг 500 тагача танк, 3 мингта тўп ва 3 минг 700 дан ортиқ самолетларидан ажралди.

БЎСТОНЛИҚ БАҲОДИРИ

Исоқжон Пўлатов гитлерчи фашистлар Ватанимизнинг муқаддас тупроғига қўққисдан бостириб кирганда навқирон йигит эди. У Ғазалкент шаҳридаги Чирчиқ дарёси бош тўғони иншоотида бетон қуювчи бўлиб ишларди.

Барча совет ёшлари каби Исоқжон ҳам район ҳарбий комиссариатига бориб, фронтга жўнатишларини сўради. Муқаддас Ватанни ҳимоя қилиш бурчи қалбида жўш уриб турган Исоқжонни қабул қилган ҳарбий комиссар «ҳали сиз ёшсиз, вақти келганда ўзимиз чақириқ қоғози юборамиз», деди. Лекин Исоқжон ҳарбий комиссариятга қатнашини сира қўймади.

Ниҳоят 1942 йили у хизматга олиниб, Олмаота шаҳридаги запас полкига жўнатилди. У ерда Исоқжон душман билан жанг қилиш маҳоратини ўрганди. Маълум вақт тайёргарликдан ўтгандан сўнг Москва остоналари, Смоленск ва Орёл шаҳарлари учун бўлган жангларда қатнашди. Бу жангларда кўрсатган қаҳрамонликлари эвазига «Жанговар хизматлари учун», «Жасурлиги учун» медаллари билан мукофотланди. Шу билан бирга қонли жангларда улғаяборди.

1943 йилнинг июнь ойида Курск шаҳри остоналарига етиб келди. Курск ёйида катта жанг бошланиб кетганда Исоқжон Пўлатовга кичик сержант унвони берилган бўлиб, у бўлинмага командирлик қилар эди.

Жанг қилаётган ўқчи полкнинг мудофаа истеҳкомига 50 дан ортиқ «тигр» танклари ва унинг ортидан гитлерчи пиёдалар бостириб кела бошлади. Лекин, жангчиларимиз чекинмадилар. Танкка қарши артиллериячилар, пиёдаларга қарши жангчиларимиз кескин кураш олиб бордилар. Шунга қарамай, жонжаҳди билан олдинга интилаётган «тигр» танкларидан ўнтачаси Исоқжон полкининг истеҳкомига ёриб ўтиб, унинг бўлинмаси устига бостириб кела бошлади.

Шу дамда қизғин жанг қилаётган бўлинма командири «Танклар ўтказилмасин!» деган буйруқ олди. У ўрнидан даст туриб жангчиларга қарата «Ватан учун олға, ўртоқлар!» деб хитоб қилди.

Йигитлар танкка қарши гранаталарни олиб душман «тигр»ларига қарши олдинга ташландилар. Бу тенгсиз жангда кичик сержантнинг ўзи уч душман танкини гранаталар билан мажақлаб ташлади. Бўлинма жангчилари ҳам қолган танкларнинг кулини кўкка совурдилар. Душман ёриб ўтолмади. Танклардан ажратиб қўйилган душман пиёдалари эса кўп талафот бериб, тум-тарақай қоча бошлади.

Қўшинларимиз кўп кунлик қизғин олишувлардан сўнг ҳужумга ўтиб, олдинга қараб кетдилар. Курск учун бўлган жангларда кўрсатган жасорати учун Исоқжон Пўлатов биринчи даражали Шуҳрат ордени билан тақдирланди.

Баҳодир жангчи немис-фашист босқинчиларини Ватанимиз тупроғидан қувиб бориб, Витебск, Минск шаҳарларини озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашди, Литва Совет Социалистик Республикаси ва Польша тупроғини фашистлардан озод қилишда иштирок этди.

Ниҳоят Исоқжон гитлерчиларнинг уяси Берлингача бориб, Улуғ Ватан урушини иттифоқчиларимиз Америка ва Англия қўшинлари билан Эльба дарёсида учрашиб тугатди. Гитлерчилар мустаҳкам истеҳкомга айлантирган Берлин шаҳрини олишда ҳам совет жангчиларига хос мардонаворлик кўрсатиб, қўмондонликнинг ҳурматига сазовор бўлди. Бу ерда унга иккинчи марта биринчи даражали Шуҳрат ордени топширилди ва сержант унвони берилди. У жангларда бир неча бор ярадор бўлди, госпиталларда даволанди ва яна жангга кирди. Ниҳоят, 1945 йили севикли диёрига ғалаба билан қайтди.

Исоқжон ака Ватан урушининг инвалиди бўлишига қарамай, ҳали ҳам жангчи. Меҳнат фронтида барча қатори фидокорона ишлаяпти. Ғазалкент сут заводининг мотористи, ойлик иш нормасини 120—130 процентга етказиб адо этмоқда.

У. НИЕЗОВ,
запасдаги гвардиячи старший лейтенант.

ПРОХОРОВКАДАГИ ЖАНГ

— Бу воқеа 1943 йил 6 июлида Курск областининг Прохоровка қишлоғи яқинида бўлган эди,— эслайди уруш хотираларини Саид Ғаниев.— Дивизиямиз душман ўровига тушиб қолди. Олдимиздан ҳам, орқа томонимиздан ҳам фашист бўлинмалари ёриб киради. Айниқса душман танклари ёғилиб кетган эди.

Бизнинг полкка 40 дан ортиқ зирхланган ҳарбий машиналар ёпирилиб кела бошлади. Уларни душман артиллерияси, пиёда қўшинлари, авиацияси қўллаб-қувватлаб турарди. Лекин биз эсанкираб қолмадик, орқага чекинмадик. Рўпарамиздаги душманга қараб ўт очавердик. Кучли отишмадан сўнг тўпларимиз қизиб кетар ва сафдан чиқарди. Уларни шошилинч ремонт қилар ёки бўлмаса бир неча парчаланган тўпларни жанг майдонининг ўзида йиғиб, янги тўп ясардик ва душманга қарата яна ўт очардик.

Прохоровка яқинидаги қонли жанг шу тарзда бир неча кун давом этди. Баъзан у қўл жангига ҳам айланиб кетарди.

Биз душманни тўхтата олдик. Ёрдам кучлари етиб келганда эса ҳужумга ўтдик. Шу тариқа Белгород, Харьков шаҳарларини фашист босқинчиларидан озод этиб, Ғарбга томон йўл олдик.

Орёл—Курск ёйидаги жанглардан сўнг ёш солдат — тўпчи Саид Ғаниевнинг кўксида «Қизил Юлдуз» ордени порлай бошлади.

Кўп ўтмай иккинчи танк армияси составидаги 219-дивизия Днепрга, Кременчук йўналиши томонга ташланди. Бу ерда Саид артиллерия расчетидаги ўз дўстлари — батарея командири донбасслик собиқ шахтёр Иван Бобкин ҳамда сибирлик старшина Алексей Белоусов, москвалик солдат Дмитрий Коновлар билан катта жасорат кўрсатди.

Кременчук шаҳрини озод қилишдаги жанговар операцияларда муваффақиятли қатнашганлиги учун 219-дивизиянинг кўп жангчилари қатори Саид Ғаниев ҳам ҳукуматнинг жанговар мукофоти билан тақдирланди.

Рейхстагнинг ўқлардан илматешиқ бўлган деворида «Тошкентлик Саид Ғаниев» деган сўзлар ҳам ёзилган. Ҳа, у душманни уясигача қувиб бориб, зафар онлари нашидасидан баҳраманд бўлди. 1946 йил юртига қайтгач ўқишга кирди. Институтни тамомлаб, 2-темир йўл поликлиникасининг тиш протезлаш бўлимига йўлланма олди.

Собиқ жангчининг кўксини 12 та жанговар орден ва медаллар безаб туради. Ленин комсомоли тарбиялаб вояга етказган Саид Ғаниев мана, чорак асрдирки, шонли коммунистлар партияси сафида. Актив жамоатчи, ажойиб ташкилотчи, малакали мутахассис сифатида коллектив ўртасида катта обрў қозонган.

Унинг учун Ватандан қадрли нарса йўқ. Тинч йилларда Саид ака ўзининг бутун кучи, билими ва тажрибасини меҳнаткашлар соғлиғини сақлашга сарфламоқда. Бу хизматлари эвазига «Соғлиқни сақлаш аълочиси» нишони билан ҳам тақдирланган.

В. УРИЦКИЙ,
запасдаги офицер.

ОЛОВЛИ ЕРДАГИ ШАҲАР

Курск марказида мармар обелиск бор. Унга ўтган урушда алоҳида қаҳрамонлик кўрсатган курсклик аҳолидан 232 Совет Иттифоқи Қаҳрамонининг номлари ўйиб ёзилган. Таниқли ҳайкалтарош Евгений Вучетич Курск жангининг улуғвор мемориали устидаги ишнинг тамомламоқда. Бу мемориал шаҳарга кираверишда ўрнатилади. Вучетич бу ишга тасодифан қўл ургани йўқ. Утли ҳалқада у батальонга командирлик қилган эди.

Яна бир ҳайкал бор. Старий Дуб қишлоғи. Тўғрироғи бу ерда бир вақтлар қишлоқ бўлган. Уруш вақтида қишлоқдан асар ҳам қолмаган. Бу ерда ҳеч нарса бунёд этишмади — металл ўйиб ташлаган улкан майдонни шу ҳолича қолдиришди. Урушнинг оғир кунлари ҳақида хотира сифатида сақлаб қўйишди.

Хўш, жанговар шон-шуҳрат шаҳри ҳозир қандай кўринишга эга? Шаҳарда замонавий архитектура ансамбллари қад кўтарди. Янги турар-жой районларида 9 ва 12 қаватли бинолар кўкка бўй чўзди. Фашистлар яксон қилган эски темир йўл вокзали ўрнини мустаҳкам бино эгаллади. Янги аэропорт қурилди.

— Шаҳар урушдан сўнг буткул янгидан бунёдга келди,— деб ҳикоя қилади шаҳар ижроия комитетининг раиси Владимир Тюренков.— Бутун мамлакат янги Курскни харобазорлардан тиклаб, бунёд этишга ёрдам берди. Ҳозир биз ҳар беш йилликда бутун шаҳарда урушгача қанча квартиралар бўлса тахминан шунча квартираларни фойдаланишга топширмоқдамиз. Шаҳар хўжалигини комплекс ривожлантиришга катта эътибор бермоқдамиз: районлар ва микрорайонларда коммунал тармоқлар, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари, маиший хизмат, маданият ва соғлиқни сақлаш муассасаларини жойлаштирмоқдамиз.

Шаҳар билан бирга унинг саноат потенциали ҳам ўсди: барча йирик саноат корхоналари ҳам урушдан кейин қурилди. Улар асосан янги районларда, собиқ ялانг ерларда пайдо бўлди.

Синтетик материаллар Ватан саноатининг қалдирғочи — химик толалар комбинатига бор-йўғи ўн йил бўлди. Худди мана шу ерда биринчи марта лавсан ва полипропилен толаларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилган эди. 13 иттифоқчи республиканинг 800 корхонаси эндиликда унинг маҳсулотини олмоқда.

— Сўнгги икки йилнинг ўзида,— деб ҳикоя қилади комбинат бош инженери Николай Иванов,— бизга социалистик мамлакатлардан ўн тўққиз делегация келиб кетди. Биз ГДР, Чехословакия, Польша, Болгария, Югославия химиклари билан ижодий алоқалар ўрнатганмиз.

Курск химия толалари комбинати шаҳардаги ягона замонавий корхона эмас. «Счетмаш» заводи ҳам ундан қолишмайди. Бу завод кичик электрон ҳисоблаш машиналарини ишлаб чиқаради. Бу ерда мамлакатда биринчи бўлиб интеграль схемаларда ишлайдиган машиналарни чиқариш ўзлаштирилган. Кўпгина социалистик ва капиталистик мамлакатлар Курск ҳисоблаш машиналарини севиб сотиб олмоқдалар. Ўтган йили Загребда заводнинг янги маҳсулоти — «Искра—122» намойиш қилинди. У мутахассисларнинг юксак баҳосини олди.

Курск электроаппарат заводи электродвигателларга ишлатиладиган автоматик включателлар ишлаб чиқаради. Завод маҳсулоти жаҳоннинг 60 мамлакатига юборилади.

Курск ери темир рудасининг ноёб конлари билан машҳурдир. Курск магнит аномалияси базасида гигант карьерлар, кончиларнинг янги замонавий шаҳарлари — Железногорск ва Губкин қад кўтарди.

— КМА запаслари, буткул тугалланмаган маълумотларга қараганда, ўн триллион тоннадан ҳам ортиқдир,— дейди Михайловск тоғ-бойитиш комбинатининг бош инженер ўринбосари Н. Темирхонов.— Бу ҳар йили 500 миллион тоннадан металл эритилганда минглаб йилга етади. Руда қазиб чиқариш шу беш йилликнинг ўзидаёқ 40 миллион тоннагача етказилади.

Курскнинг ўнлаб илмий тадқиқот институтлари мавжудлигини эслатмасак шаҳар ҳақидаги ҳикоямиз тўлиқ бўлмайди. Яқинда уларнинг ёнига яна бир институт — тупроқни эрозиядан ҳимоя қилувчи Бутуниттифоқ институти қўшилди. У Иттифоқда ягонадир. Курск врачлар, агрономлар, педагоглар ва инженерлар етишиб чиқаётган студентлар шаҳри ҳамдир.

Биз Курскни улкан имкониятлар шаҳри, деб атасак хато қилмаган бўламиз. Унинг аҳолиси ҳозир 330 минг кишини ташкил қилади. 1980 йилга бориб бу рақам яна юз мингга кўпайиши кутилмоқда.

Инна ГОВОРОВА,
(АПН).

КУРСКДАН БЕРЛИНГАЧА

Газетачилар ҳамма соҳа кишилари билан қизиқадилар, одамларнинг тақдири, ўрнак бўларли ўтмиши, ишлари ҳақида ёзадилару, лекин ўз ҳамкасблари ҳаёти ҳақида кам нарса биладилар. Акром Аъзамов биз учун тажрибали журналист, ташкилотчи, камтар инсон сифатида маълум. Лекин унинг автоматчи бўлиб қанчадан-қанча фашистларни ер тишлатгани, жасур разведкачи бўлгани, неча ўлимларни бошидан кечиргани, ўнга яқин жанговар орден ва медаллар кавалери эканлигидан бехабар эдик.

...Ўнинчи синфни тамомлаган, орзулар жўшиб, қуш мисол қанот қоқаётган ширин кезлар ҳеч кимнинг ҳаёлидан кетмайди. Акром учун ҳам шундай онлар келганди: Битирувчилар кечаси. Шўх болалик билан, қайтиб келмас ёшлик билан, жонажон мактаб билан хайрлашув... Буёғи ҳаёт тўлқинларига ўз тўшингни тутишинг керак.

Синфдошлар кўм-кўк дарахтларга, гулларга бурканган мактаб қўйнида кечани шодон ўтказишди, тонгга яқин тарқалиб, навбатдаги якшанбада яна бир учрашишга ваъдалашишди. Лекин... ҳарбий комиссарликда учрашишга тўғри келди. Уруш тинч, ширин ҳаётга раҳна солганди.

Акромнинг ёши етмасди, ҳарбий комиссар унинг илтимосини бажо келтиролмади.

Бир йил кутишга тўғри келди. Шундан сўнг ҳам урушга эмас, Тошкентдаги В. И. Ленин номли ҳарбий пиёда қўшинлар билим юртига курсантликка қабул қилишди. Йигитчани уруш шароитига тоблаш, жанговар тайёргарликдан ўтказиш керак эди.

Курск остоналарида мислсиз урушга тайёргарлик кўрилаётган 1943 йилнинг ёзида у қўлига автоматини тутиб, 129-ўқчи дивизияда ҳарбий хизматни бошлади.

Қадимий рус шаҳридаги улкан жангоҳ. Уни «Ўқли ёй» фильмидаги кадрларда ниҳоятда ҳаққоний акс эттирилган. Жангдан сўнг майдонда тупроқдан кўра металл парчалари кўпроқ қоларди. Курск ерини тўғри мартен печларига ташланса бўларди, деб бежиз айтишмаган.

Навқирон йигит ғалабанинг илк сururини ҳам, оғир жанг машаққатларини ҳам шу ерда бошидан кечирди.

Мактабда ўқиб юрган кезлари босмачилар ҳақида синфдоши Тўғон Эрназаров билан пьеса ёзишганди. Бу пьеса ҳаваскорлар саҳнасида қўйилган. Лекин ҳақиқий босмачилар, инсоний қиёфасини йўқотган кишиларнинг қабиҳ ишларини у фронтда ўз кўзи билан кўрди.

Жангда уларнинг дивизияси қон кечиб, Орёл томон машаққатли йигирма километрча йўлни босиб ўтди. Кутилмаганда снаряд унинг яқинида портлади. Автоматчининг қулоғи эшитмай, тили айланмай қолди: у оғир контузия бўлганди. Қирқ кун госпиталда даволанишга тўғри келди.

Шу кезларда жангчиларимиз фашистларни Орёл ва Белгороддан қувиб чиқардилар. Брянск, Ғарбий, Марказий ҳамда Чўл ва Воронеж фронтларининг шонли қўшинлари шарафига Ватанимиз пойтахти биринчи марта салют берди. Бу Улуғ Ватан уруши йилларидаги биринчи артиллерия салюти эди. Бу салют жангчиларнинг кайфиятини бениҳоя кўтариб юборди, уларнинг ўз кучи, қудратига ишончи ортди.

Ўз дивизиясига қўшилиб олган ҳамшаҳримиз Белоруссияни озод қилишда қатнашди. Бу ерда у разведка, контрразведка қисмларида хизмат қилди.

— Минскдан 70—80 километр ўтганда,— эслайди суҳбатдошимиз,— мен ўртоқларим билан жанговар топшириқ олдим. Биз уч киши эдик. Красноярск ўлкасининг Маклоково қишлоғидан Вася Криченко, қўқонлик татар йигити Зокиров ва мен кечаси фронт чизиғидан ўтишимиз керак эди. Кеч куз. Ёмғир шивалаб ёғмоқда. Фашистлар истеҳкомидан бурқсиб тутун чиқяпти, Вася эшик тагидаги соқчини ханжари билан ўлдирди. Зокиров постда қоровул бўлиб қолди. Биз ичкарига кирдик. Уч-тўрт немис бор экан. Ўртадагиси офицер эди. Автомат билан бирини тинчитдим, бири ярадор бўлди. Офицерни иккովлаб қўлга олдик. Хонадан ҳар хил карталар, ҳужжатларни ҳам олиб чиқдик. Оғзига латта тиқилган душманни судраб қисмимизга қараб қайта бошладик. Йўлда фашистлар пайқаб қолиб ўқ узишди. Ўқ «ўлжамиз»га теккан эди. Мурдани кўп судраб юрмай, ҳужжат ва карталар билан қисмга етиб келдик. Биз келтирган «тил» эрталаб ҳужумга ўтиб, қишлоқни муваффақиятли эгаллашимизга ёрдам берди.

Разведкачи бу жасорати учун «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланганди. Акром Аъзамов урушда бундан ҳам масъулиятли жанговар топшириқларни бажарди. Бир куни у ашаддий ватан хоини — власовчини топиб беришда катта хизмат қилди. Кўпгина партия, совет ходимларини йўқ қилган хоинни Гомель яқинида қўлга туширди. Жасур разведкачининг кўксида шундан сўнг «Қизил Юлдуз» ордени порлай бошлади.

Буюк Ғалабани ўзбек жангчиси ўзининг қадрдон Орёл номли Қизил байроқли Суворов орденли 129-ўқчи дивизияси составида Берлин яқинида кутиб олди...

Разведкачи ҳамиша олдинда боради, қийин топшириқларни адо этади. Собиқ разведкачи Акром Аъзамов ҳамон олдинги сафда.

Урушдан кейин Ўзбекистон Компартиясининг тўққизинчи съезди қарорларига биноан «беш мингчи»лар ҳаракати бошланган эди, У ҳам бу ҳаракатдан четда қолмади. Қишлоқда ишлашга отланган коммунистлар сафида бўлди.

Оҳангарон районининг собиқ «Оқ олтин» ва Жданов номли колхозларида партиявий ва сиёсий ишларни йўлга қўйди. Қишлоқда партия, комсомол ташкилотлари тузди. Хўжаликнинг ишончли бошқарувчилари бўлган коммунистларга бошчилик қилди.

Ўрта Чирчиқда бир неча йил район газетаси редакторининг ўринбосари ва редактори бўлиб ишлади.

Ҳозир эса қайта ташкил этилган Оҳангарон районида чиқаётган газетанинг редактори, «Оҳангарон» саҳифаларида район меҳнаткашларининг Ватанимиз бойлиги, куч-қудратини ошириш йўлидаги кундалик меҳнатларини изчил ёритишга ҳаракат қилмоқда.

С. МУСАЕВ.

1943 йил 5 июлдан 23 августгача Курск районида бўлиб ўтган улкан жанг Улуғ Ватан уруши ва иккинчи жаҳон урушининг ҳал қилувчи муҳим воқеаларидан биридир. Ҳар икки томондан 4 миллиондан ортиқ киши жалб қилинган бу мислсиз жанглар давомида Совет армияси немис-фашист босқинчиларининг сараланган қисмларини аввалига тўхтатиб қолди, сўнгра тор-мор келтирди. Шу билан урушнинг боришида Москва яқинида ва Сталинград жангларида бошланган туб бурилишни якунлади.

Курск жанги кунларининг хотираси совет кишилари қалбларида сақланмоқда. Суратда: Курск фашистлар ҳайдаб чиқарилгандан сўнг шундай кўринишда эди (1943 йил). Курск шаҳри тиклангандан сўнг шундай қиёфага кирди.

О. Сизов фотоси,
(ТАСС фотохроникаси).

„ШАШМАҚОМ“ — ЭКРАНДА

ИНСОН тафаккури яратган ажойиб мўъжизалардан бири музика эканлиги шубҳасиз ҳамма томонидан тан олинган. Музикасиз, қўшиқсиз инсон ҳаётини тасаввур қилиш мушкул иш. Гёте: «Мен музика тинглаганимдан кейингина самарали ишлай оламан», деган эди. Минг йиллар давомида инсон ўзининг ҳис-ҳаяжони, дард-ғамини куй, қўшиқ орқали ифодалаб келди. Музика дунёси алломаларидан Бетховен музикани халқнинг доимий эҳтиёжи деб аташида қанчалар улуғ ҳикмат бор. Музика, қўшиқ халқнинг тарихи, руҳияти, кечинмалари билан чамбарчас боғлиқ, босиб ўтилган йўлни ўзида ёрқин акс эттиради. Фақат уни кўра ва сеза билиш лозим, бу эса санъат мухлисидан катта маданий тайёргарликни талаб қилади.

Бу сўзлар ўзбек халқининг улкан классик музика мероси, жумладан, мақомларга ҳам тааллуқлидир. Узоқ асрлар давомида одамлар қалбини тўлқинлантириб, завқ ва умид бағишлаб, дилпора юрак қайғусини ифодалаб келган Шашмақом оҳанглари-ю, қўшиқларида катта фалсафий маъно, асрлар давомида ижтимоий карама-қаршилик ва кураш, халқнинг яхшиликка, фаровон ҳаётга интилиши, умид-орзуси, келажакка ишонч акс этган.

«Ўзбектелефильм» ижодий коллективининг телетамошабинлар ва кино мухлислари эътиборига яқинда ҳавола қилган янги бадиий тўла метражли, рангли, музикали «Шашмақом» телевизион фильмини кўрган кишида ана шундай туйғулар уйғонади. Чунки Шашмақомнинг бутун кучи, жозибаси, катта эстетик аҳамияти мазкур фильм воқеаларида драматик образларда, рангли бўёқларда акс этган.

Туроб Тўла ёзган фильм сценарийсини кино санъатига дадил кириб келаётган постановкачи-режиссер Тошхўжа Акромов, постановкачи-оператор Ваёс Лёндкс ва постановкачи-рассом Аъло Ғаниевлар экранлаштиришган. Фильм ёш, истеъдодли ижодкорларнинг икки йиллик меҳнат маҳсулидир.

«Шашмақом»нинг бош қаҳрамони —музика. Бу каби воқеа кино санъатида камдан-кам учрайди. Сўз билан тушунтириб бўлмайдиган Шашмақомнинг гоҳ мунгли, гоҳ шўх, гоҳ аламли, гоҳ ўта исёнкор оҳангларида меҳнаткаш халқнинг узоқ ўтмиши, тарихи намоён бўлади.

Биринчи кадрлар академик Юнус Ражабийнинг ижод қилаётган жараёнини кўрсатиш билан бошланади. Сочилиб кетган классик музика, мақом дурларини мисқоллаб териб, сайқал бераётган устоз-аллома сиймоси тамошабинга халқимизнинг санъаткорга бўлган чуқур миннатдорчилигининг рамзий ифодаси бўлиб кўринади. Ҳозир бизга чуқур эстетик завқ бағишлаётган мақом тарихини Юнус Ражабийсиз, санъаткор ҳаётини эса мақомсиз тасаввур қилиш қийин.

«Шашмақом» фильмининг ички тузилиши асосан олти новелладан иборат. Улар мустақил сюжетга эга бўлиб, музикада акс этувчи ижтимоий ва руҳий кечинмаларни моддий ифодалашга қаратилган. Агар биринчи новеллада халққа доимо маънавий мадад берувчи санъаткорнинг севилиб ардоқланиши, халқ руҳини ифодалаганлиги учун амалдорлар томонидан таҳқирланиши, ҳатто ўлимга маҳкум этилиши мумкинлиги, аммо халқ бойлиги — музикани топтаб, йўқотиб бўлмаслиги каби ғоялар акс эттирилса, иккинчи новеллада Шашмақомнинг муҳаббат дарди-севинчини чуқур хаяжон билан ифода этилиши тасвирланган. Бошқа новеллалар ҳам чуқур фалсафий мавзуларни ўз ичига қамраб олган.

— Фильмни яратишда, — ҳикоя қилади постановкачи-режиссер Тошхўжа Акромов, — классик музика ва машҳур шашмақомларимиз ҳаётига оид барча тарихий манбаларни чуқур ўрганганимизни айтиш ортиқча, чунки бор материалларни яхши билмасдан биронта жиддийроқ санъат асари яратиб бўлмаслиги ўз-ўзидан маълум. Бизнинг ижодий группамиз сценарийга «жон» киритишда республикамиздаги қадимий меъморчилик обидаларидан иложи борича кенг фойдаланишга ҳаракат қилди. Фильмнинг кўп қисми Бухоро, Самарқанд, Хева, кўҳна Урганчдаги арк, зиндон, мадраса, саройларда, машҳур Моҳи Ситорада суратга олинди. Бу интилиш фильмда ўзининг яхши самарасини берган, кўпгина эпизодлар ҳаётга жуда яқин бўлиши туфайли, айниқса, таъсирли чиққан.

Биз рассом Аъло Ғаниев билан «Шашмақом» комиссия кўригидан ўтаётган пайтда учрашдик. Рангли фильмнинг рассом маҳоратига бевосита боғлиқлигини гапириш ортиқча. «Музикали фильмда биринчи марта қатнашаётган бўлмасам ҳам, — деди Аъло Ғаниев, — жанрнинг қанчалик қийин эканлигини яна бир бор ҳис қилдим. Одатдаги фильмларда, маълумки, аввал кадрлар тўлиқ олиб бўлингач, унинг тексти аниқланади, музика ёзилади ва овозлаштирилади. «Шашмақом»да эса барча овоз-музика олдиндан маълум бўлиб, сюжет шу музикага қатъий бўйсинган ҳолда ривожланиши лозим эди. Ҳар новеллада беш-олти иборали диктор тексти бор, холос. Менинг олдимдаги энг мураккаб вазифа фильмда музика ва ранглар жилвасининг бир-бирига мос келиб, тўла уйғунлашиб кетишига эришиш эди. Музика эшитаётган томошабин ҳис-ҳаяжонини ранглар мутаносиблиги бузиб юбормаслиги, балки уни тўлдириши, ички лиризм ёки драматизмни янада кучайтириши керак эди».

Мен фильм учун рассом тайёрлаган ўнлаб эскиз ва юзлаб кадр экспликацияларини кўрдим. Бу изланишлар «Шашмақом»да ўз натижасини кўрсатган. Олти новелладаги ранглар муносабати ва уларнинг ишлатилиши турлича. Биринчи новелла драматизмни акс эттириш учун асосан қизил ва қора ранглардан кўп фойдаланилганлиги машҳур «Насруллои» қўшиғидаги чуқур дардни ифодаловчи оҳангларни янада кескинлаштиради. Бошқа новеллаларда ишлатилган ранглар ҳам музика, ҳам сюжет композицияси билан чамбарчас боғланиб кетганлиги Аъло Ғаниевнинг катта ижодий ютуғидир. Фильмнинг айрим ерларидаги рангларнинг бирмунча чаплашиб, акс таъсир берганлиги ҳақидаги шубҳамни айтиб улгурмасимданоқ, рассомнинг ўзи бу ҳақда гап бошлади.

Айниқса, бешинчи новеллада сюжет ривожи, куй ва қўшиқлар, ранглар катта маҳорат билан тўла уйғунлаштириб юборилган, улар Шашмақомнинг нақадар исёнкор музика эканлигидан яна бир бор дарак беради. Тошхўжа Акромовнинг режиссёрлик маҳорати, доимо ҳар қандай одатий, шаблон ечимлардан қочиб, оригинал, ҳаётий хулосалар яратишга интилаётганлиги, назаримда, шу новеллада жуда ёрқин кўринади.

Фильм ижодкорлари эътиборидан четда қолмаган яна бир хусусият — Шашмақом қўшиқларини ижро этишда артист овозининг тембри сюжет моҳиятига қанчалик тўғри келишига ҳам аҳамият берилганидир.

«Шашмақом» актерларининг аксариятини кино соҳасида ўз куч ва маҳоратларини эндигина синаб кўраётган ёшлар ташкил қилган. Биринчи ролни музика жанрида ижро этиш ҳам режиссер, ҳам актерларнинг ўзлари учун катта қийинчиликлар туғдиргани табиий. Шунга қарамасдан, Ўзбекистон халқ артистлари Турсуной Жаъфарова ва Ҳамза Умаров, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ёқуб Аҳмедов, актриса Гулчеҳра Жамиловалар билан биргаликда роль ижро этган Санъат Девонов, Дилафруз Жабборова, Муҳаммаджон Рафиқов каби ёш актерлар ҳам қатор илк ижодий муваффақиятларни қўлга киритишган. Шу билан бирга, сюжет ривожидаги баъзи жузъий ечимлар, айрим актерлар маҳоратсизлиги, ҳатто уларни танлашда етарлича талабчанлик бўлмаганлигини таъкидлаш лозим. Айниқса, актерлар грими фильмда етарлича сифатли чиқмаган.

Фильмни суратга олишда, — деди Тошхўжа Акромов, — бизга республикамиз жамоатчилиги, съемка ўтган жуда кўп шаҳар ва район партия, совет, комсомол ташкилотлари катта амалий ёрдам кўрсатишди. Айниқса, кўҳна Урганч партия ва комсомол ташкилоти раҳбарларига ўзимизнинг энг самимий миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Мазкур фильмнинг ўзбек телестудиясидаги биринчи премьераси катта муваффақият қозонди. Тез орада «Шашмақом» Марказий телевидение студияси орқали бутун Иттифоқимиз телетамошабинларига намойиш этилади. Уларнинг ўзбек маданияти, классик музика меросимиз билан танишишларида «Шашмақом»нинг катта роль ўйнаши шубҳасиз.

«Шашмақом» ижодкорлари ўзларига катта профессионал талабчанлик, ҳар бир ишга танқидий қарай биладиган, замон руҳи ва талабини санъаткор назари билан идрок этишга интилаётган ёш авторлардир. Мен Тошхўжа Акромов ва Аъло Ғаниевдан ўз фильмлари ҳақидаги фикр-мулоҳазалари, учраган ижодий қийинчиликларни қандай ҳал қилганликларини билишни истаб, қатор саволлар билан мурожаат қилдим. Уларнинг ҳар бири сўзни фильмдаги айрим камчиликларни қайд этиш билан бошлашларини кутмаган эдим.

Қисқа метражли ва телефильмлар Фарғона фестивалида «Шашмақом» музикали фильмлар учун белгиланган махсус мукофотни олди. Биз кино санъати заҳматкашларига катта ижодий муваффақиятлар ва янги юксак парвозлар тилаймиз.

С. САИДҚОСИМОВ.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ИТАЛИЯДА Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚЛАРИ ТЎПЛАМИГА ҚИЗИҚИШ КАТТА

РИМ, 3 июль. (ТАСС). Мамлакат жамоатчилигининг кенг табақалари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқлари ва мақолаларининг бу ерда итальян тилида чиқарилган тўпламига зўр қизиқиш билан қарамоқдалар.

Китобга ўртоқ Л. И. Брежневнинг кейинги тўрт йил мобайнидаги нутқлари, жумладан, коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йил июнида Москвада ўтказилган халқаро кенгашидаги нутқи, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисидаги доклади, «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги доклади, шунингдек бошқа бир қанча нутқларининг текстлари киритилган.

ХАЛҚЛАРНИНГ КАТТА УМИДИ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Европа ва бошқа қитъаларнинг халқлари Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгашга катта умид боғламоқдалар ва Европа қитъасида хавфсизлик системасининг ўрнатилиши урушга қарши, ҳамма соҳаларда ҳамкорликни ривожлантириш гарови деб билядилар. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Бош секретари Ромеш Чандра бугун бу ерда эълон қилинган мактубида ана шу гапларни ёзди. У Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишлаб Хельсинкида очилган кенгашда қатнашаётган 35 мамлакат ташқи ишлар министрларининг ҳар бирига ана шу мактуб билан мурожаат қилди.

АҚШДА ҚАШШОҚЛИК

ВАШИНГТОН, 2 июль. (ТАСС). АҚШ статистика бюросининг докладида айтилишича, америкаликлардан 24,5 миллионга яқин киши қашшоқ ҳаёт кечирмоқда. Докладда негр оилаларининг аҳволи жуда оғир эканлиги таъкидлаб ўтилади.

ТАРИХИЙ ҲУЖЖАТ

Жаҳон жамоатчилиги КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг яқинда АҚШга қилган расмий визити самараларини анализ қилиб, «Ядро урушининг олдини олиш тўғрисидаги» битимни бу визитнинг энг муҳим натижаларидан бири, деб ҳақли равишда ҳисобламоқда. 22 июнда Вашингтонда Л. И. Брежнев билан президент Р. Никсон имзолаган бу битимни бутун дунё ҳақиқатан тарихий аҳамиятга эга бўлган ҳужжат, деб баҳоламоқда.

Бу тушунарли бир ҳолдир. Ядро уруши хавфининг жуда тез бартараф этилишидан ҳамма халқлар, планетамизнинг барча меҳнаткашлари астойдил манфаатдордир.

Бу шартноманинг моҳияти нимадан иборат?

БИРИНЧИДАН, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар иккинчи томонга қарши, иккинчи томоннинг иттифоқчиларига қарши ва умуман бошқа мамлакатларга қарши куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан ёки куч ишлатишдан воз кечишларини таъкидладилар.

ИККИНЧИДАН, энг катта ядро давлатлари бўлган СССР билан АҚШ ҳарбий тўқнашувларнинг олдини олиш ва бошқа мамлакатлар билан ядро урушининг келиб чиқишига йўл қўймаслик учун ҳаракат қиладилар, деб ўзаро келишиб олдилар ва буни тантанали равишда эълон қилдилар.

УЧИНЧИДАН, имзоланган пайтидан бошлаб кучга кирган бу битим муддатсиздир. Яъни унга қандайдир «муваққат келишув» деб қараш керак эмас. Кўпгина чет эл обзорчилари худди шу ҳолни мамнуният билан таъкидлаб ўтаётганликлари тушунарлидир. Бу эса ҳар икқала давлатнинг умуман ядро уруши келиб чиқишининг абадий олдини олиш йўлида ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилишга қатъий қарор берганликларини исбот этади.

Шундай қилиб, Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатлар тарихда биринчи марта инсониятни энг даҳшатли хавф-ялпи қирғин қуролини ишлатган ҳолда уруш қилиш хавфидан халос этиш учун ўз зиммаларига мажбурият олдилар.

«Брежнев билан Никсон ядро уруши болтасини ерга кўмиб қўйдилар», деб ёзади бу хусусда Франциянинг «Фигаро» газетаси. Америкада чиқадиган «Нью-Йорк таймс» газетаси бу битимни «жуда катта аҳамиятга эга бўлган жасорат» деб атайди. Бу битимнинг аҳамияти иккита мамлакат учунгина эмас, таъкидлайди ГДРнинг «Нойес Дойчланд» газетаси, Ядро қуроли ишлатилган ҳолда жаҳон уруши хавфи бутун инсониятга таҳдид қилиб турибди. Демак, бу хавфнинг камайтирилишидан бутун инсоният фойда кўради».

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Л. И. Брежневнинг АҚШга қилган визитининг сиёсий ва амалий натижаларини тўла-тўкис маъқуллаб, шахсан унинг қўшган ҳиссасига юксак баҳо бериб, «Ядро урушининг олдини олиш тўғрисида» Совет-Америка битими «ядро урушининг келиб чиқиш хавфини камайтириш ва оқибат пировардида бу хавфни бартараф этиш, халқаро хавфсизликнинг реал гарантиялари системасини яратиш йўлида муҳим» қадам эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Ҳеч шубҳа йўқки, бу битим халқаро кескинликни янада камайтиришга олиб келади ва инсониятнинг тинч келажагини таъминлаш йўлида муҳим тадбир бўлиб қолади.

Э. БАСКАКОВ.
(ТАСС).

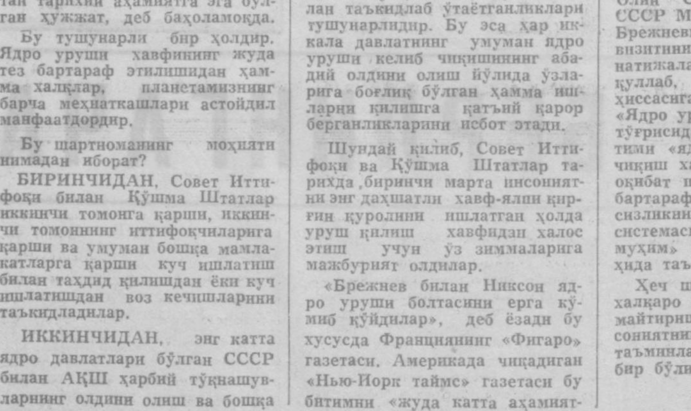

СССР — Ғарбий Европа газопроводининг Чехословакия транзит участкаси қурилиши тез суръат билан олиб борилмоқда. Айниқса, Братиславиянинг «Гидростава» бошқармаси ишчилари бу ерда зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Ушбу суратда сиз Ғарбий Словакияга газни тақсимлаб берувчи қурилмани кўриб турибсиз.

ЧТК—ТАСС фотоси.

КАМБОДЖА ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ, 3 июль. (ТАСС). Камбоджадан олинаётган маълумотларга кўра, ватанпарвар кучлар бевосита Пномпень яқинида муваффақиятли жанг олиб бормоқдалар. Пномпень қўшинларининг Меконг дарёси сўл соҳилидаги позициялари узлуксиз тўпга тутилмоқда. Пойтахтдан йигирма километрча чамаси ғарбда 5- ва 6-йўллар туташган жойда ва тўртинчи йўлда ҳам жанглар давом этмоқда.

КХМЕР информация агентлигининг хабар беришича, Камбоджа ватанпарварлари май ойида душман солдат ва офицерларидан 10.500 кишини сафдан чиқарганлар, душманнинг 15 самолётини уриб туширганлар ва шикастлантирганлар. Ҳозирги вақтда мамлакат территориясининг 80 процентдан кўпроқ қисми Камбоджа Миллий бирлашган фронтининг назорати остида турибди, бу территорияда беш миллиондан кўпроқ киши яшайди. Ана шу районларда халқ ҳокимияти тузилган бўлиб, у мустаҳкамланиб бормоқда. Халқ ҳокимияти уруш натижасида вайрон бўлган хўжаликни тиклашда ва нормал ҳаётни йўлга қўйишда маҳаллий аҳолига ёрдам бермоқда.

Америка авиацияси Камбоджанинг озод қилинган районларини ёпирилиб бомбардимон қилишни давом эттирмоқда. Май ойида бу мамлакат устига 53.760 тоннадан кўпроқ бомба, июнь ойида қарийб 50.000 тонна бомба ташланди.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ШОВҚИН... ЖИМЛИКНИ ВУЖУДГА КЕЛТИРАДИ

Шовқинни саломатликнинг эгови деб тўғри айтишади. Бутун дунёдаги инженерлар, шаҳар қурувчилар, врачлар шу душманга катта ҳужум бошлайдиган пайт келди деган ягона фикрга келишди. Ўтган асрда таниқли немис олими Роберт Кох қачонлардир инсоният вабо ва ўлатга қарши курашгани каби шовқинга қарши ҳам қатъий курашишга мажбур бўлади, деб айтганди.

Мамлакатимизнинг лабораториялари ва институтларида шовқинга қарши амалий чоралар изланмоқда. Проблеманинг ечими баъзида кутилмаган томондан келиб чиқмоқда. Шовқинга қарши курашиш — айни шундай шовқин вужудга келтиришдан иборатдир, дейди олимлар. Бу ажойиб хулоса интерференция ҳодисасидан фойдаланишга асосланган. Маълумки, икки шовқин манбаи бир вақтда таъсир этганида, уларнинг товуш тўлқинлари қўшилиб ё кучаяди, ёки сўнади.

Мутахассислар шу ҳодисадан қандай фойдаланишмоқчи?

Акустиклар зарарли товушларни анализ қилиб, уларнинг частота ва фаза характеристикаларини аниқламоқдалар. Бинода ўрнатилган динамиклар тескари фаза билан худди шундай шовқин юборди. Тўлқинларнинг ўзаро айқашиши натижасида жимлик вужудга келади.

Бу метод нечоғли самарали эканлиги, уни қаерларда қўллаш мумкинлигини келажак кўрсатади. Аммо акустика институтининг олимлари ҳозирнинг ўзидаёқ состави ва шакли оддий шовқинларни интерференция ёрдамида муваффақиятли сўндиришмоқда.

Р. АХМЕТОВ,
(ТАСС мухбири)
МОСКВА.

ЛОЛА ДАРАХТИ

Сочидан шимолроқда Қора денгиз соҳилида ўсувчи бу дарахт реликт дарахтлар категориясига киради. Дарахт кўкламда ғоятда кўркам қизил-гунафша гуллар билан қопланади. Бу гуллар лолага ўхшаганлигидан лола дарахти деб аталган. Мамлакатимизда, шунингдек бутун Европа территориясида бошқа шундай дарахт йўқ.

Сочи дендрарийсининг ходимлари дарахтни доимо кузатиб боришади. Уни неча бор кўпайтиришга уринишган бўлсада, лекин ҳамма тажрибалар муваффақиятсиз чиқаверди. Мутахассислар иш ўнгидан келиши учун бошқа бир лола дарахтининг уруғликлари билан чатиштириб чанглаш талаб қилинади, деб ҳисобламоқдалар.

Хўш, Кавказда бу дарахт қандай пайдо бўлиб қолди.

Бу борада фақат тахмин гапларнингина айтиш мумкин. Денгиз оқими дарахт уруғини Америкадан келтирган бўлиши мумкин. Тўлқин соҳилга чиқариб ташлаган уруғ бу ерда ўсиш учун қулай шароитга тушган. Ўтган асрдаёқ дарахт ўзига ҳамманинг эътиборини жалб қилганди. Дарахт ҳали мурғак бўлган чоғида уни посбон қўриқлаб турарди.

Ҳозир лола дарахти 10 ёшдан ошди. Унинг қудратли танаси 20 метргача чўзилган. Ботаниклар дарахт ҳали ўсиб, яна неча ўн йиллар гуллаб туради дейишмоқда.

В. КЛЕМЕНКО.
ТАСС мухбири.
СОЧИ.

Спорт

ЕВРОПА ЧЕМПИОНАТИГА

Бугун Англияда шахмат бўйича Европа команда чемпионати бошланди. Совет Иттифоқи командаси составига Б. Спасский, Т. Петросян, В. Корчной, А. Карпов, М. Таль, В. Смислов, Е. Геллер, Л. Штейн, Г. Кузьмин ва Ю. Балашов киритилган. Чемпионатда шунингдек, Югославия, Венгрия, ГФР, Англия, Швейцария, Руминия ва Польша командалари ҳам қатнашади.

ГФР ФУТБОЛЧИЛАРИНИНГ РЕЖАСИ

Германия Федератив Республикаси футболчилари жаҳон чемпионатига тайёргарлик кўриш давомида кучли рақиблар билан учрашувлар ўтказишни режалаб қўйдилар. Маълумки, навбатдаги чемпионат уларнинг мамлакатида ўтади.

ГФР командаси Совет Иттифоқи терма футболчилари билан 5 сентябрь куни Москвада беллашгач, октябрь ва ноябрь ойларида Австрия, Франция, Шотландия ва Испания футболчилари билан ўйинлар ўтказади.

1974 йил жаҳон чемпионати олдидан ГФР терма командаси 23 февралда Испанияда шу мамлакат командаси билан беллашади, 26 февралда эса шотландияликларни, 20 апрелда венгерларни, 1 майда шведларни қабул қилади.

СССР КУБОГИ УЧУН

Тошкентнинг эркаклар ва аёллар баскетбол командалари СССР кубоги учун зона мусобақаларида қатнашмоқдалар.

ТошДУ эркаклар командаси Ўрта Осиё зонасининг ярим финалига чиқиш учун курашни давом эттириб, Фрунзенинг «Политехник» баскетболчиларини қабул қилди. Ўйин университет талабалари фойдасига 102:88 ҳисобида тугади.

Тошкент физкультура институти спорт клубининг аёллар командаси Қирғизистон пойтахтининг «Строитель» коллективини қабул қилди. Бу ўйинда ҳам спортчиларимиз ютиб чиқишди — 65:56.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

5 ИЮЛЬ — ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм. 18.45 — «Ёшлик». «Она шаҳрим — Тошкентим». 19.10 — Ахборот. 19.25 — МОСКВА. Телевизион ҳужжатли фильм. 19.45 — ТОШКЕНТ. «Тошкент — Олмаота мусобақаси». Икки мусобақадош шаҳар йўқламаси. 20.15 — Шеърият мухлисларига. 20.25 — Ахборот. 20.45 — Концерт. 31.15 — «Ёшлик». «Қалб амри билан». 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — ТОШКЕНТ. «Мустаҳкам озуқа базаси учун». 22.50 — Концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.20 — Қувноқ пионер ёзи. 11.40 — Бадиий фильм. 18.30 — МОСКВА. 19.25 — ТОШКЕНТ. «Шаҳримиз ободонлиги ва гўзаллиги учун». 19.45 — МОСКВА. «Прага баҳори» санъат фестивалининг концерти. 20.20 — «Жасорат» тележурнали. 20.50 — Сойлар чошгоҳда ғойиб бўлади (бадиий фильмнинг 6-серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. Шифокор экрани. 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.15 — Телефильм. 19.50 — Реклама ва эълонлар. 20.00 — Концерт. 20.30 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.50 — Бадиий фильм.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

5 ИЮЛДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 11, кундуз 2 ва 5 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1 ва 8 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда), «КУКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 2, кеч 5.20 ва 8.30 минутларда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.40 минут, кундуз 2, кеч 5.20 ва 8.30 минутларда), «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч 6 да),

Текумзе — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 9 ярим, кеч 8 ва 9.45 минутда), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3, 4, 5, кеч 6, 7 ва 9 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 11 ярим, 3 ва кеч 9 да).

Зулмат ичра юлдуз — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Ўсмирлар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Эчки шохи — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Лочин изидан ва Оқ бўрилар — КИРОВ номли.

Ҳур қизлар — «РАКЕТА».

Текумзе — «ФЕСТИВАЛЬ».

Зулмат ичра юлдуз — «ХИВА».

Яшасин севги! — ТЕЛЬМАН номли.

32-ХАЛҚОБОД ҚИШЛОҚ ҲУНАР-БИЛИМ ЮРТИ

1973—1974 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти мевачилик-сабзавотчилик ва узумчилик бўйича соҳибкорлар, кенг профилдаги тракторчи-машинистлар, слесарь-шофёрлар, газэлектр пайвандчилар тайёрлайди.

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Ўқиш муддати 2 йил.

8—10 синф ҳажмида маълумоти бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртига қабул қилинганлар ётоқхона, уч маҳал бепул иссиқ овқат, кийим-кечак ва стипендия билан таъминланади.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ёзилган ариза, таржимаи ҳол, колхоз ва совхозлардан берилган йўлланма, туғилганлик тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, оилавий аҳволи тўғрисида ва турар жойидан справкалар, 4 дона фотосурат (3x4 см).

Ҳужжатлар қабул қилинмоқда.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Янгийўл район, Ҳалқобод посёлкаси.

«Ташоблсельстрой» тресги ходимлари коллективи 93-ихтисослаштирилган кўчма механизациялашган колонна бошлиғи вазифасини бажарувчи

Шариф Толипович ТОЛИПОВнинг

фожиали ҳалок бўлганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Индекс 64633.

Р.04230 В.1770